ร่างพระราชบัญญัติเศรษฐกิจดิจิทัล กับการแทรกแซงทางการเมือง*

Digital Economy Bills and Political Interference

วรรณวิภา พัวศิริ**

บทคัดย่อ

การนำเสนอนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) มีวัตถุประสงค์เพื่อวางรากฐานให้เศรษฐกิจไทยพัฒนาอย่างยั่งยืน แต่เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติชุดเศรษฐกิจดิจิทัลนี้ มีปัญหาหลายอย่าง ทั้งทางด้านถ้อยคำและเนื้อหาในร่างพระราชบัญญัติ จนทำให้หลายฝ่ายเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจได้ถูกเปลี่ยนให้กลายเป็นกฎหมายด้านความมั่นคงที่อาจถูกแทรกแซงจากฝั่งการเมือง และอาจทำให้ผู้ลงทุนหลายรายหวาดกลัวที่จะทำธุรกิจในประเทศไทยได้ นอกจากนั้นร่างพระราชบัญญัติบางฉบับยังมีข้อความและเนื้อหาที่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนรวมถึงสื่อมวลชน และให้อำนาจแก่ภาครัฐมากจนเกินไปโดยไม่ต้องขออำนาจศาลยึด อายัดทรัพย์ ค้นทรัพย์สินและเข้าถึงข้อมูลตามธรรมเนียมปฏิบัติปกติของวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

ซึ่งหลังจากที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติร่างพระราชบัญญัติชุดนี้ทั้งหมดแล้ว นักวิชาการและประชาชนบางกลุ่มก็ได้แสดงความไม่เห็นด้วย รวมทั้งยื่นจดหมายคัดค้านการออกกฎหมายชุดเศรษฐกิจดิจิทัลนี้ ทำให้รัฐบาลได้ตระหนักถึงความผิดพลาดของร่างพระราชบัญญัติชุดนี้ จึงได้มีคำสั่งให้แก้ไขร่างพระราชบัญญัติชุดเศรษฐกิจดิจิทัลทั้งหมด ซึ่งขณะนี้ร่างพระราชบัญญัติเศรษฐกิจดิจิทัลอยู่ในชั้นกฤษฎีกาเพื่อทำการตรวจสอบและแก้ไข บทความนี้จึงต้องการวิเคราะห์ถึงปัญหาของร่างพระราชบัญญัติเศรษฐกิจดิจิทัลที่กำลังถูกพิจารณาอยู่ในชั้นกฤษฎีการวมทั้งเสนอแนะแนวทางแก้ไขด้วย เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนและการพัฒนาระบบเศรษฐกิจที่จะได้จากพระราชบัญญัติกฎหมายเศรษฐกิจดิจิทัล

คำสำคัญ เศรษฐกิจดิจิทัล, ร่างพระราชบัญญัติ, การเมือง

---

* บทความนี้เขียนขึ้นเมื่อกรกฎาคม 2558

** อาจารย์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ (ดร.)

Abstract

Regarded as a good sign, Digital Economy Policy was proposed as an instrument for the sustainable development of the Thai economy. Unfortunately, the proposed Bills for Digital Economy do not cover many important issues and ideas. As a result, the proposed Bills, which are supposed to support the digital economy, have became the country's security law by which politicians could easily intervene with government officials. Such changes may cause the foreign investors to lose confidence in doing business in Thailand. Moreover, the proposed Bills for Digital Economy also have many parts that deprive the rights and liberties of the Thai people, especially the mass media. They give enormous power to the government and its officers to seize the property or gain access to the database of the Thai citizen without having to obtain a court order, which is in conflict with normal administrative procedure.

Since the Cabinet approved the Digital Economy Bills, specialists and groups of internet users have disagreed with some points stated in the Bills. As a consequent, they sent letters to express their objection towards the proposed Bills to a delegate of the Prime Minister. The Cabinet has just realized the mistakes and ordered the drafting team to make necessary amendment on the proposed Bills. Currently, the Bills are under the examination and the amendment procedures by the Judicial Council. This article will analyze the problems of bills for digital economy, and suggested the resolutions for the maximum benefit of the people and the economic system of Thailand.

Keywords Digital Economy, proposed bills, politics

1. บทนำ

Manuel Castell, อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย, ได้นำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy)[1] ในปี ค.ศ.1996 ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากและได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากทั่วโลก และเมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2557 ที่หม่อมราชวงศ์ปรีดิยาธร เทวกุล ได้เข้ารับตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีด้านเศรษฐกิจ รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ก็ได้ให้สัมภาษณ์ว่าท่านได้เตรียมวางรากฐานเศรษฐกิจไทยไปสู่ Digital Economy ที่จำเป็นต้องเชื่อม

[1] Bill, Imlah. 'the Concept of a 'Digital Economy'', **Oxford Digital Economy Collaboration Group** [Online], 2 September 2013, Available from http://odec.org.uk/the-concept-of-a-digital-economy/

โยงการทำงานกับทุกหน่วยงาน[2] และเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล จึงจำเป็นต้องมีการบัญญัติกฎหมายเศรษฐกิจดิจิทัลเพื่อรองรับแนวคิด Digital Economy

โดยเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ.2557 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติ 2 ฉบับได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. .... และ ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เพื่อกำหนดให้มีคณะกรรมการเฉพาะเพื่อดูแลเศรษฐกิจดิจิทัลและสังคม และเปลี่ยนชื่อกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้เป็นกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้สะดวกต่อการจัดสรรงานวางโครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับกฎ ระเบียบและแนวทางของเศรษฐกิจดิจิทัล

และเมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2558 คณะรัฐมนตรีก็ได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับดิจิทัลทีเดียว 8 ฉบับรวด โดยคราวนี้เป็นการเสนอแก้ไขกฎหมายเดิม 4 ฉบับ อันได้แก่

1) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

2) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

3) ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....

4) ร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ส่วนอีก 4 ฉบับเป็นการเสนอกฎหมายขึ้นมาใหม่ อันได้แก่

5) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ....

6) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล พ.ศ. ....

7) ร่างพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. ....

8) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

แต่ร่างพระราชบัญญัติทั้งหมดนี้ กำลังเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน เหตุเพราะนักกฎหมาย นักวิชาการ กลุ่มและสมาคมผู้ใช้อินเทอร์เน็ต นักสื่อสารมวลชน และผู้ใช้อินเทอร์เน็ตโดยทั่วไปไม่ว่าจะเป็น Social Network, Blog, e-commerce และอื่นๆ เกรงว่าการประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติเศรษฐกิจดิจิทัลจะเป็นการลิดรอนสิทธิเสรีภาพของตน คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงได้นำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไปพิจารณาแก้ไขใหม่รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เชี่ยวชาญได้เสนอข้อคิดเห็นผ่านทั้งเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและผ่านการสัมมนา ซึ่งในตอนนี้[3] คณะกรรมการกฤษฎีกาได้รวมร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล พ.ศ. ...., ร่างพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เป็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมดิจิทัลเพื่อ

[2] “หม่อมอุ๋ย” ประกาศวางรากฐานเศรษฐกิจไทยสร้าง Digital Economy, Spring News, 15 กันยายน 2557, แหล่งที่มา http://www.springnews.co.th/economics/100518

[3] บทความนี้เขียนเสร็จสิ้นเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2558

เศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. .... ดังนั้นจึงเหลือร่างพระราชบัญญัติที่ต้องพิจารณาจริงๆ เพียงแค่ 6 ฉบับ

แต่แม้ว่ากฎหมายชุดนี้จะได้รับการพิจารณาใหม่แล้ว ก็ยังคงมีปัญหาที่ยังต้องได้รับการแก้ไขอยู่มาก ซึ่งเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีปัญหาจริงๆ และเปิดให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นจำนวน 6 ฉบับคือ **ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. ...., ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...., ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...., ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ...., ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ...., และร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....**

ซึ่งบทความนี้จะนำเสนอแนวคิดและประโยชน์ของเศรษฐกิจดิจิทัล, วิเคราะห์ปัญหาของร่างพระราชบัญญัติชุดเศรษฐกิจดิจิทัลที่มีปัญหาทั้ง 6 ฉบับและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา โดยบทความนี้จะแบ่งออกเป็น 5 บท คือ 1) บทนำ 2) แนวคิดและประโยชน์ของเศรษฐกิจดิจิทัล 3) วิเคราะห์ปัญหาของร่างพระราชบัญญัติเศรษฐกิจดิจิทัล 4) ข้อเสนอแนะ และ 5) บทสรุป

2. แนวคิดและประโยชน์ของเศรษฐกิจดิจิทัล

2.1 Digital Economy คืออะไร?

ยังไม่มีคำนิยาม หรือความหมายที่แน่ชัดสำหรับ Digital Economy ดังนั้นบทความนี้จึงพยายามจะหาความหมายสำหรับคำว่า Digital Economy (เศรษฐกิจดิจิทัล) โดยแบ่งตามประเภทต่างๆ ดังนี้

2.1.1 คำนิยามตามคำศัพท์

ถ้าแปลทีละคำ Digital หมายถึงเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ ที่สามารถสร้าง, เก็บ, และประมวลผลข้อมูลโดยใช้ระบบเลขฐานสอง (binary digital) คือเลข 0 และ 1 ในการทำงานนั้นๆ[4] การส่งข้อมูลแบบเลขฐานสองนั้น ได้ถูกใช้อย่างแพร่หลาย เช่น ในการประมวลผลคอมพิวเตอร์ หรือการส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์[5] ต่อเนื่องมาจากระบบบอนาล็อกในอดีต ในทางตรงกันข้าม คำว่า Economy นั้น ถ้าแปลตรงตัวก็หมายถึงเศรษฐกิจ ดังนั้นเมื่อนำคำว่า Digital และ Economy มารวมกัน ทำให้เกิดความหมายใหม่ขึ้นมา โดยหมายถึง **เศรษฐกิจที่ถูกพัฒนาขึ้นมาจากเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์แบบเลขฐานสอง**

2.1.2 คำนิยามตามประวัติศาสตร์

แต่ถ้าศึกษาตามประวัติศาสตร์แล้ว ได้มีบุคคลและหน่วยงานต่างๆ พยายามจะคิดค้นและใช้คำว่าเศรษฐกิจดิจิทัลเพื่อแสดงถึงระบบเศรษฐกิจในอนาคตที่จำเป็นต้องพึ่งพาเทคโนโลยีมาตั้งแต่ยุค 70 แล้ว เช่น Bill Imlah นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยอ๊อกซ์ฟอร์ด ประเทศอังกฤษที่ได้แสดงความเห็นว่าคำว่าเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) นั้นได้เกิดขึ้นจากแนวคิดเศรษฐกิจข้อมูล (information technology) ของ Daniel Bell นักเขียนชาวอเมริกันในปี ค.ศ. 1974 จนกระทั่งปี ค.ศ. 1996 Manuel Castell อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ได้ต่อยอดแนวคิดเศรษฐกิจข้อมูลให้เป็นเศรษฐกิจเครือข่าย (Network Economy) โดยเห็นว่าเศรษฐกิจต้องพึ่งพาเทคโนโลยีให้

[4] 'digital' Definition, WhatIs.com [Online], Available at http://whatis.techtarget.com/definition/digital

[5] 'พื้นฐานระบบสัญญาณดิจิทัล (Basics of Digital Signal Processing)', **กรมประชาสัมพันธ์** [Online], แหล่งที่มา http://www.prd.go.th/main.php?filename=index_2015

เป็นปัจจัยหลักในการส่งเสริมและพัฒนา จนเรียกว่า เศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy)[6]

แต่ก็มีอีกทฤษฎีที่เห็นว่า คำว่า Digital Economy ได้ถูกคิดค้นขึ้นมาใหม่ในปี ค.ศ. 1997 โดยนักเขียนชื่อ Don Tapscott[7] ที่มลรัฐแมสซาชูเซตส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา เพราะ Don Tapscott เป็นผู้เขียนหนังสือ Digital Economy: Promise and Peril In the Age of Networked Intelligence ซึ่งหนังสือเล่มนี้ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย เพราะเป็นหนังสือที่มีเนื้อหาบรรยายถึงการขายสินค้าและบริการ รวมถึงการบริหารจัดการธุรกิจร้านค้า รวมไปถึงการแข่งขันทางธุรกิจในโลกของอินเทอร์เน็ตที่การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างคล่องตัว[8]

ดังนั้น ถ้าจะกำหนดคำนิยามของเศรษฐกิจดิจิทัลขึ้น โดยศึกษาจากประวัติศาสตร์แล้วล่ะก็ จะสามารถอนุมานได้ว่า Digital Economy คือ การดำเนินไปของเศรษฐกิจและสังคมบนพื้นฐานของการติดต่อสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีอย่างไร้พรมแดน[9]

2.1.3 คำนิยามในประเทศไทย

ความหมายของ Digital Economy ในประเทศไทยนั้น ก็ได้มีการให้คำนิยามไว้หลายแบบด้วยกัน เช่น กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้กำหนดคำนิยามของ Digital Economy ไว้บนเว็บไซต์ของกระทรวงฯ ว่า **Digital Economy คือ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยการนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตมวลรวมของประเทศให้ทันกับโลกในยุคปัจจุบัน ตั้งแต่ Knowledge Economy หรือเศรษฐกิจบนพื้นฐานของความรู้ และ Creative Economy ที่วางเป้าหมายในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับสินค้าและการบริการผ่านทางนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์**[10] ในขณะเดียวกัน บนเว็บไซต์ของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ก็ได้มีการกำหนดความหมายของ Digital Economy ว่า **นโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นนโยบายที่สำคัญเกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม**[11] สรุปได้ความว่า เศรษฐกิจดิจิทัล อาศัยเทคโนโลยีเพื่อการติดต่อสื่อสาร

---

[6] Bill, Imlah, 'the Concept of a 'Digital Economy'', Oxford Digital Economy Collaboration Group [Online], 2 September 2013, Available from http://odec.org.uk/the-concept-of-a-digital-economy/ (accessed 17 April 2015)

[7] ดร. วรากรณ์ สามโกเศศ, 'Digital Economy', กรุงเทพธุรกิจ [Online], 23 กันยายน 2557, แหล่งที่มา http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/606458

[8] 'The Digital Economy (1997) Promise and Peril In The Age of Networked Intelligence', Don Tapscott [Online], Available at http://dontapscott.com/books/the-digital-economy/ (accessed 19 April 2015)

[9] อย่างไรก็ตาม สำนักงาน Broadband, Communications and the Digital Economy แห่งรัฐบาลออสเตรเลียเคยกำหนดคำนิยามของเศรษฐกิจดิจิทัลไว้คล้ายกัน คือ "the global network of economic and social activities that are enabled by platforms such as the Internet, mobile and sensor networks" ('10. New Digital Economy', Infocomm Development Authority of Singapore – Singapore Government (IDA) [Online], Available at http://www.ida.gov.sg/~/media/Files/Infocomm20Landscape/Technology/TechnologyRoadmap/NewDigitalEconomy.pdf (accessed 19 April 2015))

[10] 'Digital Economy : รู้ทัน เข้าใจ และนำไปใช้', กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี [Online], แหล่งที่มา http://www.most.go.th/main/index.php/product/sciencetalk/4054-digital-economy-.html

[11] นโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Digital Economy), กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร [Online], แหล่งที่มา http://www.mict.go.th/view/1/Digital20Economy

และส่งผ่านข้อมูลความรู้ ในการดำเนินไปของเศรษฐกิจและสังคม[12]

2.2 การริเริ่ม และแนวทางของ Digital Economy ในสังคมไทย

เมื่อปลายปี พ.ศ. 2557 ได้มีการนำเสนอแนวคิดที่ต้องการจะให้ประเทศไทยมีเศรษฐกิจดิจิทัล ซึ่งรัฐสภาก็ตอบรับกับนโยบายนี้ในทันที นโยบายนี้ได้ถูกนำเสนอพร้อมกับกลไกที่จะทำให้เกิดเศรษฐกิจดิจิทัลได้ ประกอบด้วยแผนงาน 5 ด้าน อันประกอบด้วย[13]

1) Hard Infrastructure ซึ่งหมายถึงการสร้างและการพัฒนาเครือข่ายบรอดแบรนด์อินเทอร์เน็ตพื้นฐานให้มีความเสถียร รวดเร็ว และราคาเหมาะสม ให้ครอบคลุมทั่วทั้งในประเทศและส่วนที่เชื่อมต่อกับต่างประเทศ

2) Soft Infrastructure ซึ่งหมายถึงการสร้างความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมออนไลน์ และการจะจัดสรรให้เกิดความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัย ความสะดวก ความมั่นคงในการทำธุรกรรมออนไลน์ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดตั้งหน่วยงานและบัญญัติกฎหมายที่จัดสรรและอำนวยความสะดวกดังกล่าวให้แก่ผู้ทำธุรกรรมออนไลน์ทุกคน ซึ่งในการนี้ต้องมีการแก้กฎหมายเพื่อให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เปลี่ยนบทบาทเป็นกระทรวงใหม่ (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม) ให้เป็นตัวแทนหลักในการดำเนินการแก้ไขและยกร่างพระราชบัญญัติต่างๆ เพื่อความปลอดภัยบนโลกไซเบอร์และเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติ (สนช.)[14] ซึ่งปัจจุบันได้มีการนำเสนอร่างพระราชบัญญัติที่แก้ไขใหม่นำเสนอให้ สนช.พิจารณาอีกครั้ง หลังจากคณะรัฐมนตรีเคยรับหลักการร่างพระราชบัญญัติไปแล้ว 8 ฉบับเมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2558 แต่ถูกคัดค้านเป็นอย่างมากโดยคนบนโลกออนไลน์[15]

3) Service Infrastructure ซึ่งหมายถึงการสร้างแพลตฟอร์มหรือพื้นที่บนโลกออนไลน์ให้ธุรกรรมและธุรกิจของประเทศไทย ได้ใช้พื้นที่ทำธุรกรรมและการค้าอย่างง่ายๆ และคล่องตัว เช่นที่บริษัท Google วิจัยพัฒนาแพลตฟอร์มสำหรับอีคอมเมิร์ซเพื่อให้ SME สามารถสร้างธุรกิจบนโลกออนไลน์ได้ง่ายขึ้น อาทิ Google's maps สำหรับส่งสินค้า[16]

---

[12] ผู้เขียนสรุปเองจากข้อมูลบนเว็บไซต์ต่างๆ

[13] '"หม่อมอุ๋ย" ชี้ Digital Economy จะสำเร็จต้องปฏิรูป 5 ด้าน', ASTV ผู้จัดการ [Online], 13 พฤศจิกายน 2557, แหล่งที่มา http://www.manager.co.th/Cyberbiz/ViewNews.aspx?NewsID=9570000130924 และ 'ETDA ครบ 3 ปี พร้อมปลดล็อกเศรษฐกิจสู่ยุค Digital Economy หม่อมอุ๋ยย้ำทุกฝ่ายต้องไม่มีกำแพง Soft Infra ในมือ ETDA คือ 1 ภารกิจที่ต้องผลักดัน', สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) [Online], 17 พฤศจิกายน 2014, แหล่งที่มา https://www.etda.or.th/content/etda-3-years-digital-economy.html

[14] 'แผนบันได 6 ขั้น 'Digital Economy'(Cyber Weekend)', ASTV ผู้จัดการ [Online], 17 มกราคม 2558, แหล่งที่มา http://www.manager.co.th/Cyberbiz/ViewNews.aspx?NewsID=9580000006011

[15] 'ความน่ากังวลบางประการต่อร่าง พ.ร.บ. ความมั่นคงไซเบอร์ฯ', iLAW [Online], 20 มกราคม 2558, แหล่งที่มา http://ilaw.or.th/node/3404

[16] ม.ร.ว. ปรีดิยาธร เทวกุล ได้กล่าวในงาน ETDA ครบ 3 ปี พร้อมปลดล็อกเศรษฐกิจสู่ยุค Digital Economy, หาฟังได้ที่ ETDA ครบ 3 ปี พร้อมปลดล็อกเศรษฐกิจสู่ยุค Digital Economy, ETDA Channel – Youtube.com [Online], 9 ธันวาคม 2014, แหล่งที่มา https://www.youtube.com/watch?v=h7r3-XhdSa

4) Digital Content ซึ่งหมายถึงการส่งเสริม Digital Economy เพื่อทำให้ผู้ที่มีศักยภาพทางธุรกิจก้าวเข้ามาเป็นผู้ประกอบการธุรกิจภายในประเทศได้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ เช่น การส่งเสริมทักษะทางดิจิทัลให้แก่ผู้ประกอบการทั้งด้านธุรกิจและอุตสาหกรรม อาจจะมีสาขาของผู้ประกอบการออนไลน์อย่างเดียว โดยไม่ต้องมีหน้าร้านตั้งอยู่จริง

5) Digital Society ซึ่งหมายถึงการที่ทุกคนมีความสามารถเข้าถึงข้อมูลเครือข่ายที่มีจำนวนมหาศาลได้อย่างเท่าเทียมกัน เช่น โรงเรียนและโรงพยาบาลในถิ่นที่ห่างไกลต้องเข้าถึงโลกออนไลน์ได้เท่าเทียมกับโรงเรียนและโรงพยาบาลในเมือง

2.3 ข้อดีและข้อเสียของ Digital Economy จากตัวอย่างในต่างประเทศ

แน่นอนว่า Digital Economy หรือเศรษฐกิจดิจิทัลจะต้องมีข้อดีมากมาย จึงสามารถทำให้คณะรัฐมนตรี เห็นชอบด้วยกับการแถลงนโยบาย “การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล” ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2557[17] ดร.วรากรณ์ สามโกเศศ เล่าถึงข้อดีของเศรษฐกิจดิจิทัลไว้ในหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจฉบับออนไลน์หน้าการเมือง โดยอ้างอิงถึงหนังสือ Digital Economy: Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence ไว้อย่างน่าสนใจว่า[18] เมื่อโครงสร้างพื้นฐานด้านไอที กฎหมายและกติกาบนโลกออนไลน์ การบริหารจัดการเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการปรับตัวและปรับทัศนคติของประชาชนมารวมกัน เศรษฐกิจดิจิทัลนั้นจะเปลี่ยนวิถีของการค้าขายไปโดยสิ้นเชิง ต้นทุนในการประกอบการจะลดต่ำลงอย่างไม่น่าเชื่อเพราะไม่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางส่งรับสินค้าหรือวางบิล ฯลฯ อีกทั้งจะเกิดการต่อยอดผลิตภัณฑ์จากแนวคิดและจินตนาการที่พบได้บนโลกออนไลน์อย่างไร้ขอบเขต นอกจากนั้นก็จะเกิดการจ้างงานและการสร้างงานลักษณะใหม่ๆ เช่น นักการตลาดบน Social Media หรือพนักงานรับจองโรงแรมออนไลน์ เกิดการติดต่อสื่อสารโดยเฉพาะการลงทุนอย่างไร้พรมแดน และที่สำคัญที่สุด ความรู้ การศึกษา ข้อมูล โดยเฉพาะประวัติการรักษาของผู้ป่วยจะไม่กระจุกตัวอยู่เฉพาะในเมืองอีกต่อไป ประชาชนบนพื้นที่ห่างไกลหรือทุรกันดารแค่ไหน ก็จะได้รับการศึกษา การสาธารณสุข และการรักษาอย่างดีเท่าเทียมกันทั้งประเทศ เศรษฐกิจดิจิทัลสามารถอำนวยให้เศรษฐกิจของทุกภาคส่วนมีประสิทธิภาพและมีมูลค่าสูงยิ่งขึ้นเพราะการเข้าถึงข่าวสารข้อมูลที่กว้างขวางลึกซึ้งอย่างไร้พรมแดนจะเป็นปัจจัยหลักในการเกื้อหนุนการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจดิจิทัล

ข้อความข้างต้นนี้ ได้รับการสนับสนุนโดย Rupali Babu ผู้เขียนบทวิจารณ์หนังสือ Digital Economy: Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence[19] เกี่ยวกับข้อดีของเศรษฐกิจดิจิทัลว่า ในด้านความรู้ ความรู้จะเป็นปัจจัยหลักในการผลักดันให้เกิดเศรษฐกิจดิจิทัล เงินลงทุนมหาศาลจากทั่วทุกมุมโลกจะถูกเคลื่อนย้ายมาลงทุนเพื่อสร้างวิทยาการ แหล่ง

---

[17] ‘ความน่ากังวลบางประการต่อร่าง พ.ร.บ. ความมั่นคงไซเบอร์ฯ’, **iLAW [Online],** 20 มกราคม 2558, แหล่งที่มา http://ilaw.or.th/node/3404

[18] ดร. วรากรณ์ สามโกเศศ, ‘Digital Economy’, **กรุงเทพธุรกิจ [Online],** 23 กันยายน 2557, แหล่งที่มา http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/606458

[19] Rupali Babu, ‘Review of The Digital Economy: Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence By Don Tapscott’, Available at http://http-server.carleton.ca/~aramirez/5401/BookReviews/Babu.pdf (accessed 20 April 2015)

ความรู้จะสร้างโอกาสให้คนจำนวนมากเพื่อทำให้เขาเหล่านั้นมีชีวิตที่ดีขึ้น นอกจากนั้นการเข้าถึงความรู้ยังเป็นการพัฒนาศักยภาพของแรงงานอีกด้วย ที่สำคัญความรู้วิทยาการไม่จำเป็นต้องจดในกระดาษอีกต่อไป เศรษฐกิจดิจิทัลช่วยทำให้ความรู้เหล่านั้นถูกเก็บรักษาในรูปแบบของดิจิทัล ไม่มีการสูญหายและทุกคนสามารถเข้าถึงได้ทุกเวลา ผู้คนก็ไม่จำเป็นที่จะต้องเดินทางหากันเพื่อติดต่อสื่อสารอีกต่อไป เศรษฐกิจดิจิทัลช่วยให้คนสามารถติดต่อสื่อสารถึงกันได้ตลอดเวลาโดยไม่ต้องเคลื่อนที่ การรับส่งจดหมายหรือเอกสารก็เช่นเดียวกันดังนี้ จึงเป็นการลดต้นทุนของภาคธุรกิจโดยปริยาย ในด้านการทำงาน คนสามารถทำงานจากที่ไหนบนโลกก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องเข้าสำนักงานตลอดเวลา เป็นการลดค่าใช้จ่ายของลูกจ้าง ในขณะเดียวกันก็ช่วยนายจ้างให้ไม่ต้องแบกภาระค่าใช้จ่ายของสำนักงาน หรือภาคประกอบการอาจจะไม่จำเป็นที่จะต้องมีสำนักงานเลยก็ได้ ในเมื่อทุกคนสามารถทำงานที่บ้านได้ การที่ลูกจ้างไม่ต้องรับแรงกดดันจากที่ทำงานยังเป็นการช่วยให้ลูกจ้างผ่อนคลายและเกิดความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นด้วย การลดค่าใช้จ่ายเหล่านี้ทำให้คนมีเงินมากขึ้น เมื่อคนมีเงินมากขึ้นก็จะจับจ่ายมากขึ้น เศรษฐกิจดิจิทัลจึงกระตุ้นเศรษฐกิจไปในตัว

นอกจากนั้นการที่เศรษฐกิจดิจิทัลทำให้คนติดต่อสื่อสารกันได้สะดวกมากขึ้น การที่จะมีคนกลางหรือนายหน้าเพื่อใช้ในธุรกิจก็ไม่จำเป็นอีกต่อไป เช่น เกษตรกรสามารถติดต่อกับผู้บริโภคได้เอง เศรษฐกิจดิจิทัลจึงช่วยลดต้นทุนและขจัดการแทรกแซงทางธุรกิจได้อีกด้วย ในด้านอุตสาหกรรม การผลิตจำนวนมากๆ ไม่จำเป็นอีกต่อไป ทั้งนี้เพราะเศรษฐกิจดิจิทัลทำให้ผู้บริโภคสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้ผลิตได้โดยตรง โดยการแสดงความคิดเห็น ติชม ไม่ว่าจะเป็นทาง Social Media หรือเว็บบอร์ด ผู้ผลิตจะทราบได้เลยว่ากลุ่มลูกค้าต้องการอะไร สินค้าแบบไหน เศรษฐกิจดิจิทัลจะทำให้ภาคอุตสาหกรรมเล็กลงและกลายเป็นการผลิตสินค้าเพื่อความต้องการของผู้บริโภคอย่างแท้จริง และเมื่อการติดต่อระหว่างผู้ผลิตหรือผู้ให้บริการกับผู้บริโภคเป็นไปได้อย่างฉับพลันทันที การสั่งสินค้าตามออเดอร์จึงใช้เวลาลดลงกว่าเดิมอย่างมาก เช่นเดียวกับการสอบถามคุณภาพและการจัดส่งสินค้า จึงใช้เวลาลดลงมากเช่นเดียวกัน

ในประเทศสหราชอาณาจักร ได้มีรายงานประจำปี ค.ศ. 2012 ของคณะกรรมการวิจัยของสหราชอาณาจักรเรื่องผลกระทบของเศรษฐกิจดิจิทัล (Report of the 2012 RCUK Digital Economy Impact Review Panel) นำเสนอตัวอย่างขององค์กรหลังจากได้เริ่มมีการส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐานทางอินเทอร์เน็ต โดยเริ่มศึกษาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2008 งานวิจัยพบผลดีของเศรษฐกิจดิจิทัล เช่น ความก้าวหน้าอย่างเด่นชัดของเทคโนโลยีด้านการศึกษาทำให้มีนักวิจัยและนักศึกษาชั้นเยี่ยมในมหาวิทยาลัยที่สามารถผลิตผลงานวิชาการที่มีคุณภาพดีเลิศ อีกทั้งยังสามารถดึงดูดนักวิจัยจากนอกมหาวิทยาลัยให้เข้ามาร่วมผลิตผลงานวิชาการได้ด้วย ทำให้เกิดผลงานวิชาการที่มีความหลากหลาย อีกตัวอย่างของโครงการนี้ได้แก่ บริษัทขนาดเล็กเพื่อจัดสรรการลงทุน, Tales of Things and Electronic Memories (ToTEM), ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากในการหาเงินบริจาคจากการโฆษณาใน Social Media เพื่อระดมทุนให้กับ Oxfam, สมาพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อต่อสู้กับความยากจน[20]

อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจดิจิทัลก็มีข้อเสียเช่นเดียวกัน Don Tapscotts กล่าวว่าปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างคนที่ไม่มีเทคโนโลยีกับคนที่มีเทคโนโลยี

[20] 'Digital Economy: Report of the 2012 RCUK Digital Economy Impact Review Panel', Research Councils UK [Online], Available at http://www.rcuk.ac.uk/RCUK-prod/assets/documents/documents/RCUKDEconReport.pdf (accessed 20 April 2015)

จะแตกต่างกันอย่างมหาศาล หากว่าการส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐานอย่างอินเทอร์เน็ตเข้าไปไม่ถึงทุกคนโดยทั่วกัน หรือโครงสร้างพื้นฐานนั้นมีราคาแพงเกินไป ช่องว่างระหว่างกลุ่มคนที่ไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีหรือองค์ความรู้ได้กับกลุ่มคนที่สามารถเข้าถึงสิ่งดังกล่าวได้จะกว้างมากขึ้นเรื่อยๆ[21] เช่นคนที่ไม่สามารถเข้าถึงองค์ความรู้จะมีปัญหาในการทำงานและการปรับตัว ซึ่งปัญหานี้จะเพิ่มมากขึ้นทุกขณะ เพราะเทคโนโลยีและองค์ความรู้มีการพัฒนาทุกวินาที เรื่องนี้จึงทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ยกตัวอย่างเช่น โจรขโมยจะเพิ่มมากขึ้น เพราะคนเหล่านี้ไม่มีงานทำและไม่มีความรู้ ผลการวิจัยของคณะกรรมการวิจัยแห่งสหราชอาณาจักรก็ได้แสดงความกังวลในเรื่องผลกระทบของเศรษฐกิจดิจิทัลหลายข้อเช่นกัน อาทิ จากการวิจัยพบข้อมูลว่าเศรษฐกิจดิจิทัลมีผลกระทบต่อการเติมเต็มทั้งทางวัฒนธรรมและทางคุณภาพชีวิต (cultural and quality of life enrichment) น้อยมาก อีกทั้งยังไม่มีโครงการในอนาคตที่จะผลักดันเรื่องนี้, ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลและสุขภาวะบนโลกออนไลน์อาจสร้างผลกระทบอย่างมากต่อการสร้างสรรค์สังคมยั่งยืน (Sustainable Society) และปัญหาใหญ่ที่สุดก็คือ ไม่มีการวิจัยเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลในแง่ของระบบเศรษฐศาสตร์, รูปแบบธุรกิจดิจิทัลใหม่ๆ หรือการบริหารธุรกิจดิจิทัลเลย[22]

3 วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติ Digital Economy

เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล ในขั้นตอนของ Soft Infrastructure จึงมีการนำเสนอร่างพระราชบัญญัติต่างๆ ให้รองรับเศรษฐกิจดิจิทัล โดยเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2557 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติ 2 ฉบับเพื่อกำหนดให้มีคณะกรรมการเฉพาะเพื่อดูแลเศรษฐกิจดิจิทัลและสังคม และเปลี่ยนชื่อกระทรวงเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารให้เป็นกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้สะดวกต่อการจัดสรรงานวางโครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ และแนวทางของเศรษฐกิจดิจิทัล และเมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2558 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับดิจิทัลทีเดียวอีก 8 ฉบับรวดตามที่ได้กล่าวไว้ในบทนำข้างต้น ซึ่งก็ได้มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์คัดค้านร่างพระราชบัญญัติรวมทั้งหมด 10 ฉบับนี้เป็นอย่างมาก จนสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ได้ออกจดหมายเปิดผนึกถึงนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องว่าร่างพระราชบัญญัติชุดนี้จำกัดสิทธิ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นผ่านอินเทอร์เน็ต รวมทั้งให้อำนาจเจ้าหน้าที่อย่างไร้ขอบเขต ไม่มีนโยบายตรวจสอบหน่วยงานของรัฐบางหน่วยงาน อีกทั้งร่างพระราชบัญญัติชุดนี้มีลักษณะของการควบคุมการใช้ทรัพยากรบนโลกออนไลน์มากกว่าการส่งเสริม[23] เช่นเดียวกับที่เครือข่ายภาคประชาสังคม 6 องค์กรได้แถลงข่าวเห็นไปในทาง

---

[21] Rupali Babu, 'Review of The Digital Economy: Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence By Don Tapscott', Available at http://http-server.carleton.ca/~aramirez/5401/BookReviews/Babu.pdf (accessed 20 April 2015)

[22] 'Digital Economy: Report of the 2012 RCUK Digital Economy Impact Review Panel', **Research Councils UK [Online],** Available at http://www.rcuk.ac.uk/RCUK-prod/assets/documents/documents/RCUKDEconReport.pdf (accessed 20 April 2015)

[23] 'ตั้งทีมพิเศษยกร่าง กม. Digital Economy ใหม่', **ASTV ผู้จัดการออนไลน์,** 23 มกราคม 2558, แหล่งที่มา http://www.manager.co.th/CyberBiz/ViewNews.aspx?NewsID=9580000008909

เดียวกันกับจดหมายเปิดผนึก และได้ตั้งข้อสังเกตอีกว่า ร่างพระราชบัญญัติชุดนี้ ละเมิดสิทธิ เสรีภาพของประชาชน อีกทั้งผูกขาดทรัพยากรอินเตอร์เน็ต และดูจะเป็นการใช้ข้ออ้างเรื่องเศรษฐกิจดิจิทัลเพื่อวัตถุประสงค์ด้านการแทรกแซงทางการเมืองและด้านความมั่นคงของรัฐแทนที่จะส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างที่อ้าง[24]

มีข่าวว่าคณะรัฐมนตรีตกใจกับเนื้อหาในร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวและเห็นด้วยกับความคิดเห็นที่ต่อต้านต่างๆ ว่าเนื้อหาในร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นการละเมิดสิทธิ์ของประชาชนและเป็นการรวบอำนาจทางดิจิทัลเพื่อสร้างอำนาจให้กับรัฐบาล[25] ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวจึงได้มีการตั้งทีมพิเศษเพื่อทำร่างพระราชบัญญัติดิจิทัลใหม่เพื่อแสดงให้เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติเหล่านี้ถูกร่างขึ้นเพื่อความเป็นธรรม เป็นประชาธิปไตย เป็นสากล และหลีกเลี่ยงประเด็นว่าร่างพระราชบัญญัติพวกนี้ถูกร่างขึ้นเพื่อรัฐบาล[26]

อย่างไรก็ตาม ขณะนี้ ทีมร่างพระราชบัญญัติดิจิทัลใหม่ ได้แบ่งร่างพระราชบัญญัติดิจิทัลออกเป็น 3 กลุ่ม แยกพิจารณาโดยคณะกรรมการกฤษฎีกา 3 คณะ คือ[27]

กลุ่มที่ 1 ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งกฎหมายทั้ง 2 ฉบับนี้ได้รับการพิจารณาในเบื้องต้นเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยศาสตราจารย์กิตติคุณวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรีฝ่ายกฎหมาย

กลุ่มที่ 2 ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล พ.ศ. ...., ร่างพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. ...., ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เป็นกฎหมายที่กฤษฎีกาเห็นว่าเป็นกลุ่มกฎหมายมหาชน มีท่านมีชัย ฤชุพันธุ์ เป็นผู้พิจารณาในเบื้องต้น และ

กลุ่มที่ 3 ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...., ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...., ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ....

และเมื่อเร็วๆ นี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 1) ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดิจิทัลกลุ่มที่ 2 ออกมาแล้วจึงเหลือร่างพระราชบัญญัติเพียง 2 ฉบับ ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. ... ซึ่งเกิดขึ้นจากรวมร่างพระราชบัญญัติดิจิทัล 3 ฉบับ ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล พ.ศ. ...., ร่างพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. ....,

---

[24] ‘เครือข่ายภาคประชาสังคม แถลงต้านร่าง พ.ร.บ. ดิจิทัลชุดใหม่ ไม่ส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างที่อ้าง’, blognone: tech news that’s worth, 14 มกราคม 2558, แหล่งที่มา https://www.blognone.com/node/64744

[25] ‘ตั้งทีมพิเศษยกร่าง กม. Digital Economy ใหม่’, **ASTV ผู้จัดการออนไลน์,** 23 มกราคม 2558, แหล่งที่มา http://www.manager.co.th/CyberBiz/ViewNews.aspx?NewsID=9580000008909

[26] ‘ตั้งทีมพิเศษยกร่าง กม. Digital Economy ใหม่’, **ASTV ผู้จัดการออนไลน์,** 23 มกราคม 2558, แหล่งที่มา http://www.manager.co.th/CyberBiz/ViewNews.aspx?NewsID=9580000008909

[27] ‘ความเห็นของนายไพบูลย์ อมรภิญโญเกียรติ’, สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ....[28] ทั้งนี้เหลือร่างพระราชบัญญัติอีก 4 ฉบับในกลุ่มที่ 3 ที่คณะกรรมการกฤษฎีกายังต้องพิจารณาอยู่ เพราะเนื้อหากฎหมายนั้นมีความสำคัญมากและอาจกระทบต่อเสรีภาพการใช้สิทธิ์ของประชาชน โดยร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 1) ตรวจพิจารณาแล้วก็ยังถูกวิจารณ์อย่างมาก ถึงแม้ว่าจะดีขึ้นแล้ว ดังนี้

3.1 ร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 1) ตรวจพิจารณาแล้ว

ร่างพระราชบัญญัติ 2 ฉบับนี้นี้ถูกวิจารณ์อย่างหนักโดยเฉพาะจากสื่อมวลชน ทำให้คณะทำงานสื่อเพื่อการปฏิรูป ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจาก สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย, สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย, สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ, และสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย ได้ยื่นหนังสือถึงเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา และประธานคณะกรรมกากฤษฎีกา (คณะที่ 1) ขอให้ชะลอการเสนอร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ.... และ ร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่...) พ.ศ.....[29] ปัญหาของร่างพระราชบัญญัติ 2 ฉบับวิเคราะห์ได้ดังนี้

3.1.1 ร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เกิดขึ้นจากการรวมร่างพระราชบัญญัติที่มีเนื้อหาคล้ายกันให้รวมเป็นร่างพระราชบัญญัติฉบับเดียวดังที่กล่าวมาแล้ว โดยร่างพระราชบัญญัติใหม่นี้ได้ถูกนักวิชาการนำไปเปรียบเทียบกับร่างพระราชบัญญัติทั้ง 3 ฉบับเดิม โดยร่างพระราชบัญญัติใหม่นี้ถูกแบ่งออกเป็น 5 หมวด เริ่มจากหมวด 1 การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ในหมวดนี้จะมีการกำหนดนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมว่าอย่างน้อยต้องมีอะไรบ้าง ในมาตรา 6 (4) ที่ว่า “... และแนวทางการส่งเสริมให้เกิดการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในการทำธุรกรรม” ในอนาคตการทำธุรกรรมโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลคงเป็นที่แพร่หลายทั่วไป แต่ว่าหากมีการส่งเสริมนโยบายนี้โดยที่ Hard Infrastructure หรือเครือข่ายบรอดแบนด์พื้นฐานยังไม่ได้ติดตั้งอย่างทั่วถึงทั้งประเทศ หรือยังมีราคาแพงอยู่ และยังไม่มีการป้องกันและปราบปรามการโจรกรรมข้อมูลจากการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลทำธุรกรรมอย่างจริงจังและพอเพียง ประชาชนทั่วไปคงยังขาดความมั่นใจหรือยังไม่อยากทำธุรกรรมผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล

หมวด 2 คณะกรรมการ ในหมวดนี้ร่างพระราชบัญญัติฯ กำหนดให้มีคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติโดยภารกิจหลักของคณะกรรมการคือจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติซึ่งอย่างน้อยต้องมีเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 6[30] โดยคุณสมบัติของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการเฉพาะเรื่องทุกข้อ ไม่มีข้อไหนห้ามไม่ให้คณะกรรมการฯ เป็นผู้มีส่วนได้เสียหรือมีตำแหน่งทางการเมืองเลย ซึ่งช่องว่างทางกฎหมายข้อนี้ อาจจะทำให้คณะกรรมการฯ ขาดความเป็นกลางและอาจถูกแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองได้

---

[28] ‘อัพเดตร่าง “กฎหมายดิจิทัล” “กฤษฎีกา” ย้ำยึดหลักสมดุล’, **ประชาชาติธุรกิจ,** 16 มีนาคม 2558, แหล่งที่มา http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1426485999

[29] Citizen ThaiPBS, ‘‘คณะทำงานสื่อเพื่อการปฏิรูป’ ยื่นกฤษฎีกาชะลอเสนอกฎหมายเศรษฐกิจดิจิทัล’, **นักข่าวพลเมือง,** 2 เมษายน 2558, แหล่งที่มา http://www.citizenthaipbs.net/node/5118

[30] มาตรา 11, ร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลเพื่อสังคม (คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ 1 ตรวจพิจารณาแล้ว)

ยังมีคำวิพากษ์วิจารณ์อีกว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่มีการกำหนดเป้าหมายการทำงานของคณะกรรมการดิจิทัลฯ และสำนักงานส่งเสริมดิจิทัลฯ เพื่อใช้ในการประเมินการทำงานแต่อย่างใด อีกทั้งในเนื้อหาก็ระบุให้ต้องรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานของคณะกรรมการดิจิทัลฯ และสำนักงานส่งเสริมดิจิทัล จากหน่วยงานราชการในการดำเนินการด้วย แต่ก็ไม่ได้กำหนดให้ต้องรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ อาทิ เอกชนและประชาชนเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนเพื่อประสิทธิภาพการทำงานสูงสุดและเป็นประโยชน์ที่สุด[31] นอกจากนั้นยังมีข้อสังเกตเพิ่มเติมอีกว่าร่างพระราชบัญญัติฯ ที่แก้ไขของคณะกรรมการกฤษฎีกานี้ ได้เพิ่มวาระการดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจาก 3 ปีเป็น 4 ปี และห้ามกรรมการฯ ไม่ให้ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอิสระหรือเป็นลูกจ้างองค์กรเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งทางตรงหรือทางอ้อม และต้องไม่เคยถูกไล่ออกจากราชการหรือรัฐวิสาหกิจหรือเอกชนเพราะทุจริต ซึ่งต่างจากร่างเดิม[32] ดังนั้นจึงมีความกังวลถึงความเป็นอิสระและความเป็นกลาง ในการทำงานของคณะกรรมการฯ และสำนักงานฯตามร่างพระราชบัญญัตินี้

ยังพบคำวิจารณ์ของร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมอีกว่า ร่างพระราชบัญญัตินั้นเน้นวิธีคิดการรับฟังความเห็นเฉพาะในหน่วยราชการมากเกินไป ทั้งที่มีผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องด้วยทั้งภาคธุรกิจและประชาชนเป็นจำนวนมาก ดังนั้นควรปรับให้มีการรับฟังความเห็นทั่วไป อีกทั้งยังมีการกำหนดคณะกรรมการชุดเฉพาะต่างๆ ที่เต็มไปด้วยผู้แทนหน่วยงานรัฐ ซึ่งหากองค์ประกอบของคณะกรรมการต่างๆ เป็นเช่นนี้ เศรษฐกิจดิจิทัลคงไม่เกิดขึ้นในประเทศไทยเพราะมีแต่ตัวแทนภาครัฐ ในขณะที่เศรษฐกิจดิจิทัลเป็นเรื่องที่ต้องการการคิดโดยวิธีพิเศษ คิดวิธีใหม่ คิดนอกกรอบ และร่างพระราชบัญญัติก็กำหนดที่มาของคณะกรรมการดิจิทัลแห่งชาติให้มาจากฝ่ายการเมืองเพื่อให้มีความชอบธรรมในการกำหนดนโยบาย แต่การที่กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการดิจิทัลที่มาจากฝ่ายการเมืองนี้สามารถวางแผนวิธีการปฏิบัติได้ด้วย อาจทำให้เกิดความเสี่ยงที่การกำหนดนโยบายหรือการทำแผนระดับชาติจะเข้าไปก้าวก่ายขั้นตอนการปฏิบัติงานได้เยอะมาก ทำให้การปฏิบัติงานในหลายกรณีอาจขาดซึ่งความเป็นอิสระ[33]

ในหมวด 3 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม หมวดนี้มีแค่ 2 มาตรา คือมาตรา 19 และ 20 โดยมาตรา 19 นั้นมีการกำหนดให้รับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานรัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง “ก่อน” การเสนอนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมต่อคณะรัฐมนตรี เท่ากับว่าทุกนโยบายและแผนระดับชาติต้องมีการขอความเห็นจากหน่วยงานรัฐและเอกชนก่อน ซึ่งเรื่องนี้นับเป็นเรื่องที่ดี แต่ก็ไม่สามารถรับประกันได้ว่าความเห็นดังกล่าวจะได้รับการยอมรับและทำตามหรือไม่หรือถ้าหากความเห็นถูกปฏิเสธ คณะกรรมการฯ และสำนักงานฯ จะต้องทำอย่างไรในขั้นต่อไป ดังนั้น เพื่อความรวดเร็วและประหยัดค่าใช้จ่าย ก่อนที่จะมีการนำเสนอนโยบายและแผนงานต่อคณะรัฐมนตรี ควรจะมีมาตรการในการศึกษาวิจัยหัวข้อ

---

[31] อาจารย์สมเกียรติ ตั้งวาณิชย์ เป็นผู้ตั้งข้อสังเกต ณ.การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2558 ดูใน ‘อ่าน รวมข้อวิพากษ์ชุดกม.เศรษฐกิจดิจิทัล ร่างใหม่ ในเวทีกฤษฎีกา’, THAINETIZEN NETWORK, 15 มีนาคม 2558, แหล่งที่มา https://thainetizen.org/2015/03/digital-economy-bills-hearing/

[32] ‘อัพเดตร่าง “กฎหมายดิจิทัล” “กฤษฎีกา” ย้ำยึดหลักสมดุล’, **ประชาชาติธุรกิจ,** 16 มีนาคม 2558, แหล่งที่มา http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1426485999

[33] ‘กฤษฎีกาสัมมนา กม.เศรษฐกิจดิจิทัล รับรื้อร่าง ครม.เพียบ นักวิชาการ-TDRI สวดยับ รบ.’, **ASTV ผู้จัดการออนไลน์,** 11 มีนาคม 2558, แหล่งที่มา http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9580000028852

ที่นำเสนอต่อหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนอย่างรอบคอบรัดกุมเพื่อกลั่นกรองนโยบายและแผนงานที่นำเสนออย่างดีที่สุด

ในหมวด 4 กองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มาตรา 21 มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนที่กว้างมาก ดังร่างว่า "เพื่อใช้จ่ายเกี่ยวกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการให้การอุดหนุนหรือให้กู้ยืมเงินแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนหรือบุคคลทั่วไปในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม" ซึ่งขาดความชัดเจนจนไม่อาจที่จะนำเงินกองทุนไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ ส่วนมาตรา 23 ก็เหมือนจะให้สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลสามารถแทรกแซงงานของ กสทช. รวมถึงเก็บเงินแทน กสทช. ได้ เพราะว่า มาตรา 23 กำหนดให้ กสทช. มอบหมายให้สำนักงานฯ ไปจัดให้มีบริการโทรคมนาคมแทน กสทช. ได้ และให้โอนเงินที่เรียกเก็บจากผู้ได้รับอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมเข้ากองทุนฯ นี้ได้ และเงินที่เรียกเก็บมาไว้ในกองทุนตามมาตรา 24 ของร่างพระราชบัญญัตินี้ก็ไม่เป็นไปตามระบบปกติของการจัดสรรรายได้ของรัฐ เพราะมาตรา 24 กำหนดว่า "เงินและทรัพย์สินของกองทุน ไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดิน" ยิ่งไปกว่านั้น กองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมในหมวด 4 นี้ ยังขาดการตรวจสอบการใช้เงินจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาด้านธรรมาภิบาลโดยเฉพาะภายใต้หลักความโปร่งใสตามมา[34] และยังพบว่าไม่มีการกำหนดให้มีตำแหน่งผู้จัดการกองทุนที่ต้องทำงานเต็มเวลาในการบริหารซึ่งอาจจะทำให้กองทุนขาดประสิทธิภาพในการบริหารเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน[35]

ในหมวด 5 การส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล มาตรา 32 ของร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้ "สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลเป็นหน่วยงานของรัฐมีฐานะเป็นนิติบุคคล และไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน หรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่น" ซึ่งมาตรา 32 นี้แสดงถึงความเป็นอิสระของสำนักงานฯ ซึ่งจะต้องบริหารงานอย่างเป็นกลาง แต่ในมาตรา 41 กลับกำหนดให้สำนักงานฯ นี้สามารถ" ถือกรรมสิทธิ์มีสิทธิครอบครองและมีทรัพยสิทธิต่างๆ"[36] ได้ อีกทั้งสามารถ "ถือหุ้น เข้าเป็นหุ้นส่วน หรือเข้าร่วมทุนกับบุคคลอื่น"[37] ซึ่งถือเป็นการลงทุนและอาจขัดกับความเป็นกลางของหน่วยงานรัฐประเภทนี้ได้ นอกจากนั้นมาตรา 42 ยังกำหนดให้ "ทรัพย์สินของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดี" ซึ่งข้อนี้ก็ปราศจากหลักการรองรับที่สำคัญ และขัดกับหลักวินัยทางการเงินการคลัง[38] ซึ่งขาดความชัดเจนโปร่งใส เช่นนี้แล้วสำนักงานฯ นี้ย่อมไม่สามารถสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลและสังคมของประเทศได้ เอกชนทั้งในและนอกประเทศย่อมขาดความเชื่อมั่นในการลงทุนด้านเศรษฐกิจดิจิทัลกับประเทศไทยได้ หากว่าร่างพระราชบัญญัติข้อนี้ไม่ได้รับการแก้ไข

---

[34] 'อ่าน รวมข้อวิพากษ์ชุดกม.เศรษฐกิจดิจิทัล ร่างใหม่ ในเวทีกฤษฎีกา', **THAINETIZEN NETWORK,** 15 มีนาคม 2558, แหล่งที่มา https://thainetizen.org/2015/03/digital-economy-bills-hearing/

[35] คณะกรรมาธิการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ, 'รายงานผลการพิจารณาศึกษากฎหมายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม', สำนักงานกรรมาธิการ 1 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, แหล่งที่มา https://edoc.parliament.go.th/Meeting/MeetingViewer.aspx?id=215

[36] มาตรา 41 (1), ร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลเพื่อสังคม (คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ 1 ตรวจพิจารณาแล้ว)

[37] มาตรา 41 (5), ร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลเพื่อสังคม (คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ 1 ตรวจพิจารณาแล้ว)

[38] บทบรรณาธิการ, 'ส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลต้องมาพร้อมความเชื่อมั่น', **กรุงเทพธุรกิจ,** 9 เมษายน 2558, แหล่งที่มา http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/634225

3.1.2 ร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัตินี้มีเนื้อหาแก้ไขพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ซึ่งร่างพระราชบัญญัติที่ร่างขึ้นใหม่และเห็นชอบโดยคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ 1 ก็ยังมีปัญหาอยู่หลายเรื่อง แม้ในมาตรา 3 จะกำหนดให้มีคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เหลือเพียง 7 คนจากเดิม 11 คน แต่ว่าคุณสมบัติของ กสทช. ที่กำหนดไว้ใน มาตรา 4 ของร่างพระราชบัญญัติใหม่ก็น้อยลงด้วย ที่สำคัญที่สุดคือ ไม่มีการกำหนดว่า กสทช. ต้องไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง ซึ่งอาจจะทำให้มีปัญหาเกี่ยวกับการเลือกข้างทางการเมืองและความไม่โปร่งใสเกิดขึ้นได้ในอนาคต

มาตรา 17 – 20 โดยเฉพาะในมาตรา 19 ที่กำหนดว่า

“มาตรา 27/1 ในกรณีที่มีปัญหาว่าการดำเนินการของ กสทช. สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมหรือไม่ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเสนอคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เพื่อวินิจฉัยชี้ขาด

ในการวินิจฉัยชี้ขาด ให้คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อพิจารณาเสนอแนะต่อคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยให้คณะกรรมการประกอบด้วยผู้แทนจากคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติคนหนึ่งเป็นประธาน และผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ กสทช. จำนวนเท่าๆ กัน เป็นกรรมการ

คำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตามวรรคหนึ่งให้เป็นที่สุด”

ซึ่งการกำหนดเช่นนี้ เท่ากับว่า กสทช. ต้องปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับคณะกรรมการฯ เสมอ ในขณะที่คณะกรรมการฯ สามารถมีตัวแทนจากฝั่งการเมืองเข้ามาได้ กสทช. อาจถูกควบคุมโดยคณะกรรมการฯ ซึ่งอาจจะถูกจัดสรรมาจากฝ่ายการเมือง ทำให้ง่ายต่อการที่ กสทช. จะถูกแทรกแซงโดยเฉพาะการแทรกแซงด้านเนื้อหา จน กสทช. ไม่มีอิสระและไม่เป็นกลาง อีกทั้งการร่างพระราชบัญญัติในลักษณะนี้สวนทางกับแนวทางการปฏิรูปด้านสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ นอกจากนี้แล้วการให้คำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตามวรรคหนึ่งให้เป็นที่สุด ก็ขัดต่อหลักของวิธีพิจารณาคดีปกครองเรื่องสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งได้กำหนดไว้ในระเบียบที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองกำหนด โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด และที่สำคัญที่สุดมาตรานี้ขัดกับหลักการของรัฐธรรมนูญเรื่องสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย เพราะผู้ถูกกล่าวหาไม่สามารถโต้แย้งหรือหาหลักฐานมาหักล้างคำวินิจฉัยได้ ร่างมาตรานี้จึงถูกร่างมาอย่างผิดๆ และควรลบทิ้งเสีย

ร่างพระราชบัญญัติใหม่ มาตรา 24 กำหนดให้ยกเลิกความในวรรค 4 ของมาตรา 41 เดิม และใช้ข้อความนี้แทน

“การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติ ระดับภูมิภาคและ

ระดับท้องถิ่น ในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และต้องดำเนินการในลักษณะที่มีการกระจายการใช้ประโยชน์โดยทั่วถึงในกิจการด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการบริการสาธารณะแก่ประชาชน เพื่อให้เหมาะสมแก่การเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ"

ร่างใหม่ใช้คำว่า "บริการสาธารณะ" แทนคำว่า "จัดสรรอย่างเพียงพอ" แสดงว่าร่างพระราชบัญญัติใหม่ ให้ความสำคัญกับหน่วยงานของรัฐในการให้บริการสาธารณะมากกว่าประชาชนผู้เป็นเจ้าของคลื่นความถี่ที่ควรได้รับการจัดสรรคลื่นความถี่อย่างพอเพียง กสทช. ไม่ควรจัดสรรคลื่นความถี่หรือให้สัมปทานกับหน่วยงานของรัฐ เพราะในความจริงแล้ว หน่วยงานของรัฐไม่สามารถเป็นผู้ประกอบการเพื่อให้บริการแข่งกับประชาชนได้ เพราะขัดกับหลักการในการจัดสรรคลื่นความถี่ของรัฐ ทั้งนี้เว้นแต่ไม่มีเอกชนใดสนใจให้บริการจัดสรรคลื่นความถี่[39]

ที่สำคัญที่สุด ในร่างพระราชบัญญัติฯ มาตรา 25 กำหนดให้เปลี่ยนวรรค 6 ของมาตรา 41 ในพระราชบัญญัติ กสทช.เดิมโดยใช้ข้อความนี้

"ในกรณีที่เป็นการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ ให้ใช้วิธีคัดเลือกทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น โดยให้แยกกันในแต่ละระดับ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลาและเงื่อนไขที่ กสทช. ประกาศกำหนด แต่ในกรณีที่เป็นการประกอบกิจการทางธุรกิจตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ การคัดเลือกให้ทำโดยวิธีการประมูล แต่หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการประมูลต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ที่ผู้บริโภคจะได้รับ โดยจะคำนึงถึงจำนวนเงินที่เสนอให้แต่เพียงอย่างเดียวมิได้"

ซึ่งชัดเจนมากว่าร่างพระราชบัญญัติฯ ต้องการใช้วิธีคัดเลือกแทนการประมูลเดิมในการจัดสรรคลื่นความถี่สำหรับการประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ แต่ว่าในการประกอบธุรกิจทางกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ กลับให้ใช้วิธีประมูลดังเดิม โดยที่ไม่ได้อธิบายเหตุผลหรือหลักการไว้แต่อย่างใดว่าทำไมต้องใช้วิธีจัดสรรคลื่นความถี่ต่างกัน นอกจากนั้นมาตรา 25 ยังเพิ่มคำว่า "ต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ที่ผู้บริโภคจะได้รับ โดยจะคำนึงถึงจำนวนเงินที่เสนอให้แต่เพียงอย่างเดียวมิได้" ซึ่งใน พ.ร.บ. กสทช. เดิม ไม่มีข้อความนี้ การร่างข้อความนี้ขึ้นมาทำให้ผิดหลักการประมูลเนื่องมาจากการประมูลย่อมมุ่งหมายจำนวนเงินที่มากที่สุดเพื่อเป็นการหารายได้เข้ารัฐ แต่มาตรานี้กลับให้คำนึงถึงอย่างอื่นด้วย ซึ่งข้อนี้ก็เป็นช่องโหว่ทางกฎหมายให้เกิดการทุจริตและการแข่งขันราคาที่ไม่เป็นธรรมได้[40]

นอกจากนั้น มาตรา 27 ของร่างพระราชบัญญัติ กำหนดว่า "เมื่อ กสทช. อนุญาตให้ผู้ใดใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์แล้ว ให้แจ้งไปยังคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมทราบ" ซึ่งเป็นการให้อำนาจคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเข้ามาก้าวก่ายงานของ กสทช. รวมถึงมีอำนาจเปลี่ยนแปลงแนวทางจัดสรรคลื่นความถี่ ซึ่งถือว่าเป็นการให้อำนาจฝั่งการเมืองสามารถเข้ามาก้าวก่ายในธุรกิจคลื่นความถี่

[39] ความเห็น กมธ.สภาปฏิรูปสื่อชำแหละกม.ดิจิทัลฯ"จนท.รัฐอำนาจล้น-ปชช.ถูกลิดรอนสิทธิ", สำนักข่าวอิศรา, 8 เมษายน 2558, แหล่งที่มา http://www.isranews.org/isranews-article/item/37780-sapa_926.html

[40] 'กฤษฎีกาสัมมนา กม.เศรษฐกิจดิจิทัล รับรื้อร่าง ครม.เพียบ นักวิชาการ-TDRI สวดยับ รบ.', **ASTV ผู้จัดการออนไลน์,** 11 มีนาคม 2558, แหล่งที่มา http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9580000028852

วิทยุโทรทัศน์ที่มีผลประโยชน์มหาศาลได้ ย่อมไม่เป็นการดีแน่ๆ ทั้งล่อใจให้เกิดการทุจริตและไม่ทำให้ กสทช. เป็นกลางทางการเมือง[41]

ยิ่งไปกว่านั้นมาตรา 31 กำหนดให้ "การสนับสนุนในการเรียกคืนคลื่นที่มีผู้ได้รับอนุญาตไปเพื่อนำมาจัดสรรใหม่และสนับสนุนการชดเชยการถูกเรียกคืนคลื่น ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการใช้คลื่น" เท่ากับว่าร่างพระราชบัญญัติ กสทช. ได้ให้โอกาสผู้ถูกเรียกคืนคลื่นความถี่ได้รับค่าชดเชย โดยขาดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการประเมินค่าชดเชยกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งอาจทำให้เกิดช่องทางทุจริตและการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมได้ เพราะผู้รับใบอนุญาตทุกรายย่อมทราบอยู่แล้วว่าตนมีหน้าที่รับภาระค่าใช้จ่ายในการถือครองคลื่นความถี่แม้จะไม่มีประสิทธิภาพก็ตาม อีกทั้งเป็นหน้าที่ของผู้ถือครองคลื่นความถี่ที่จะต้องคืนคลื่นความถี่เมื่อถูกเรียกคืนโดยไม่ได้รับค่าชดเชยอยู่แล้ว[42]

3.2 ร่างพระราชบัญญัติที่ยังตรวจไม่เสร็จ

บนเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เผยแพร่ร่างพระราชบัญญัติเหล่านี้ พร้อมทั้งมีพื้นที่ให้ผู้ที่สนใจเสนอความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติเหล่านี้ โดยคณะกรรมการกฤษฎีกาจะรับฟังความคิดเห็นถึง 15 ธันวาคม พ.ศ.2558 เท่านั้น[43]

3.2.1 ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

มาตรา 22 ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กำหนดให้ยกเลิกมาตรา 43 ของพระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เดิม ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์จึงเปลี่ยนเป็น "สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ หรือ สพธอ." (เติมคำว่า "แห่งชาติ" ด้านท้าย) ตามมาตรา 23 ของร่างพระราชบัญญัติฯ และฐานะของ สพธอ. เดิมที่เป็นเพียงส่วนราชการในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ก็มีฐานะใหม่เป็นหน่วยงานของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินหรือรัฐวิสาหกิจ ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือตามกฎหมายอื่น ไม่ขึ้นอยู่กับกระทรวงใด ซึ่งก็เท่ากับว่า สพธอ. ใหม่มีอิสระทำงานเป็นเอกเทศไม่อยู่ภายใต้ พ.ร.บ. บริหารราชการแผ่นดิน จึงสามารถร่วมทุนกับเอกชนได้ แต่เนื่องจากว่ามาตรา 43/7 กำหนดว่า "ทรัพย์สินของสำนักงานไม่อยู่ในความรับผิดของการบังคับคดีและมาตรการบังคับทางปกครอง" สพธอ. ใหม่จึงร่วมทุนและดำเนินธุรกิจกับเอกชนได้ แต่เอกชนไม่สามารถบังคับคดีกับ สพธอ. ใหม่ได้ ในเมื่อเป็นเช่นนี้จึงยากที่จะมีเอกชนรายใดที่อยากร่วมทุนดำเนินธุรกิจกับ สพธอ. มาตรา 43 ใหม่นี้จึงขัดกันเอง และไม่เป็นไปตามหลักกฎหมายสากลที่ให้ร่างกฎหมายสอดคล้องกัน[44]

---

[41] 'อ่าน รวมข้อวิพากษ์ชุดกม.เศรษฐกิจดิจิทัล ร่างใหม่ ในเวทีกฤษฎีกา', **THAINETIZEN NETWORK,** 15 มีนาคม 2558, แหล่งที่มา https://thainetizen.org/2015/03/digital-economy-bills-hearing/

[42] คณะกรรมาธิการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ, 'รายงานผลการพิจารณาศึกษากฎหมายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม', สำนักงานกรรมาธิการ 1 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, แหล่งที่มา https://edoc.parliament.go.th/Meeting/MeetingViewer.aspx?id=215

[43] 'ร่างพระราชบัญญัติที่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น', **สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา,** แหล่งที่มา http://www.krisdika.go.th/wps/portal/general/!ut/p/c5/04_SB8K8xLLM9MSSzPy8xBz9CP0os3g_ A2czQ0cTQ89AvwAzA08T9-AQT2MfAwtPE6B8JE55d18TArr9PPJzU_ULciPKAdvDREY!/dl3/d3/L0lDU0lKSWdra2trIS9JSFJBQUlpQ2dBek15cXhtLzRCRWo4bzBGbEdpdC1iWHV3RUEhLzdfTjBDNjFBNDFJMkpPMDBJVVBTQk41QTJHVTAvc2Euc3BmX0FjdGlvbkxpc3RlbmVy/?PC_7_N0C61A41I2JO00IUPSBN5A2GU0_ spf_strutsAction=!2flistenBackFirst.do

[44] ไพบูลย์ อมรภิญโญเกียรติ, 'ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกฎหมายชุดเศรษฐกิจดิจิทัล', สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เช่นเดียวกัน มาตรา 43/4 ตามร่างพระราชบัญญัติใหม่กำหนดให้ สพธอ. สามารถร่วมลงทุนกับเอกชนได้โดยไม่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ นั่นหมายถึงถ้าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการที่ประกาศกำหนดแล้ว ก็เป็นไปได้ที่ สพธอ. จะร่วมลงทุนกับบุคคลใดก็ได้โดยไม่จำกัดวงเงิน ซึ่งการร่วมลงทุนนี้ขัดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535 ซึ่งจำเป็นจะต้องตรวจสอบสัญญาโดยสำนักงานอัยการสูงสุด ตามมาตรา 20[45]

3.2.2 ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

มาตรา 4 กำหนดให้ยกเลิกความในมาตรา 11 เดิมแล้วให้เพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับ การส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์รบกวนระบบคอมพิวเตอร์ (fishing) หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์รบกวนระบบคอมพิวเตอร์ (spamming) ของผู้อื่นโดยที่ไม่เปิดโอกาสให้ผู้อื่นบอกเลิกการรับจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ได้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท ซึ่งการออกกฎหมายตามนี้ถือว่าเป็นเรื่องที่ดีที่จะป้องกันการละเมิดสิทธิ์ส่วนบุคคลของผู้อื่น แต่ว่าการประกาศใช้มาตรานี้ย่อมไม่ส่งผลดีต่อผู้ประกอบธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจออนไลน์หรือ e-commerce ทั้งนี้เพราะว่าผู้ประกอบธุรกิจในปัจจุบันย่อมหาทางติดต่อกับลูกค้าและกลุ่มเป้าหมายผ่านช่องทางออนไลน์ ถ้ากฎหมายลงโทษแรงเช่นนี้แล้วผู้ประกอบธุรกิจโดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจจากต่างประเทศคงไม่อยากดำเนินธุรกิจในประเทศไทย การที่คณะกรรมการฯ ร่างพระราชบัญญัตินี้โดยอิงกับกฎหมายความมั่นคงมากเกินไป ย่อมจะไม่ส่งผลดีต่อนโยบายการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy)

ปัญหาอีกเรื่องที่น่ากังวลก็คือ การที่มาตรา 4 ของร่างพระราชบัญญัติฯ ใช้คำว่า “การส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์รบกวนระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น” อาจหมายความได้กว้างกว่า fishing และ spamming ก็ได้ โดยคำนี้อาจหมายรวมถึงการส่งไลน์จากคนรู้จัก หรือ ส่งข้อความต่างๆ ของผู้ให้บริการโทรศัพท์ก็ได้ วิธีการสื่อสารออนไลน์ง่ายๆ ที่ผู้ใช้คิดว่าปลอดภัยก็อาจจะผิดตามมาตรา 4 ได้ เพราะเทคโนโลยีก้าวหน้าไปเร็วมากจนการใช้ภาษาเพื่อบัญญัติวิธีการทำงานของเทคโนโลยีไม่สามารถบัญญัติเพื่อให้ตามได้ทัน ข้อความที่บัญญัติอาจจะล้าหลังจนการทำงานของเทคโนโลยีอย่างหนึ่งตอนแรก อาจหมายถึงหลายอย่างได้ในภายหลัง เช่นในตอนแรกการส่งข้อมูลออนไลน์อาจจำกัดอยู่เพียงการส่งอีเมล์ที่ต้องส่งข้อมูลผ่าน mail server ไปยัง mailbox ปลายทาง แต่ในภายหลังการส่งข้อมูลออนไลน์อาจกระทำได้โดยแอพพลิเคชันที่สามารถรับส่งข้อมูลได้โดยไม่ต้องผ่าน mail server และ mailbox อีกต่อไป

นอกจากนั้นบางโปรแกรมคอมพิวเตอร์หรือแอพพลิเคชันในโทรศัพท์มือถือ ก็ไม่ค่อยมีช่องทางให้ผู้ใช้เลือกเพื่อเปิดโอกาสให้กรอกว่าจะรับสมัครข้อมูลหรือไม่รับสมัครข้อมูล ทั้งที่เรื่องนี้ถือเป็นสิทธิขั้นต้นของผู้บริโภคที่ควรจะกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติฯ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้บริโภคได้เลือกเอง หากมีการกำหนดให้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และแอพพลิเคชันต้องมีช่องเพื่อให้ผู้ใช้ได้เลือกเสมอว่าจะรับสมัครข้อมูลหรือไม่ ปัญหาเรื่อง fishing และ spamming ก็จะลดลง ดังนั้นการแก้ไขมาตรา 4 นี้ จึงไม่สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่ก้าวไปข้างหน้าอย่างรวดเร็ว[46]

---

[45] ไพบูลย์ อมรภิญโญเกียรติ, ‘ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกฎหมายชุดเศรษฐกิจดิจิทัล’, สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

[46] ‘กฤษฎีกาสัมมนา กม.เศรษฐกิจดิจิทัล รับรื้อร่าง ครม.เพียบ นักวิชาการ-TDRI สวดยับ รบ.’, **ASTV ผู้จัดการออนไลน์,** 11 มีนาคม 2558, แหล่งที่มา http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9580000028852

มาตรา 6 กำหนดให้ยกเลิกมาตรา 14 เดิมแล้วใช้ข้อความใหม่แทน ซึ่งเนื้อหาของทั้งมาตรา 14 เดิมและมาตรา 14 ใหม่ มีลักษณะแตกต่างกันอย่างมาก โดยของเดิมห้ามนำเข้าซึ่งหรือเผยแพร่ข้อมูลปลอม, ข้อมูลอันเป็นเท็จโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน หรือเสียหายต่อความมั่นคงฯ หรือนำเข้าหรือเผยแพร่ข้อมูลที่มีลักษณะลามกหรืออนาจารฯ แต่มาตรา 14 ใหม่ระบุเพียงแต่ว่า “ผู้ใดโดยทุจริตนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลอันเป็นเท็จทำให้ได้ไปซึ่งทรัพย์สินหรือข้อมูลของบุคคลอื่น” และวรรค 2 บอกเพียงว่า “นำเข้าซึ่งข้อมูลอันเป็นเท็จต่อประชาชน” มาตรา 14 ใหม่นี้ครอบคลุมลักษณะความผิดที่น้อยลงมาก เช่นการนำเข้าหรือเผยแพร่ข้อมูลลามกหรืออนาจารไม่เป็นความผิดอีกต่อไป (แต่รูปลามกของบุคคลอายุไม่เกิน 18 ปี ยังเป็นความผิดอยู่ตามมาตรา 9 (แก้ไขมาตรา 16/1) หรือการเผยแพร่ข้อมูลปลอมหรือข้อมูลอันเป็นเท็จไม่เป็นความผิดอีกต่อไป ดังนี้ การแชร์ข้อความซึ่งขาดการไตร่ตรองไม่ว่าจะทางเฟซบุ๊ค ไลน์ หรือโซเชียลมีเดียต่างๆ ก็ไม่มีความผิด ผู้แชร์ไม่จำเป็นต้องตรวจสอบก่อนว่าจริงหรือไม่ ซึ่งจะทำให้ผู้เผยแพร่ข้อมูลขาดความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน หรือการนำเข้าซึ่งข้อมูลอันเป็นเท็จแต่ไม่ได้ไปซึ่งทรัพย์สินหรือข้อมูลของบุคคลอื่นก็ไม่เป็นความผิด หากมีการบังคับใช้มาตรา 14 ใหม่นี้ จะมีปัญหาเรื่องสถาบัน, การสาดโคลนทางการเมือง และการปลอมแปลงตนเป็นบุคคลอื่นบนอินเทอร์เน็ตเป็นอย่างมาก ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาควรใช้ความรอบคอบในการพิจารณาอย่างมาก

และเรื่องที่เป็นปัญหามากที่สุดสำหรับร่างพระราชบัญญัติความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ก็คือมาตรา 10 ที่แก้ไขมาตรา 18 เดิม มาตรา 18 ใหม่วรรค 2 ให้อำนาจพนักงานฝ่ายปกครอง, ตำรวจ, พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่น สามารถ “ดำเนินการ”ตามร่างพระราชบัญญัติฯ นี้เพื่อใช้หาหลักฐาน ไม่ว่า สืบสวน สอบสวน ค้น ฯลฯ ผู้ที่ “มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ากระทำผิด” ได้โดยไม่ต้องร้องขอต่อศาล ซึ่งเรื่องนี้อันตรายมาก เพราะเป็นการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มากจนเกินไปโดยขาดการไตร่ตรองอย่างรอบคอบจากฝ่ายตุลาการคือศาล การแก้ไขมาตรานี้จึงทำให้ร่าง พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์กลายเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายความมั่นคงไปโดยทันที

3.2.3 ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....

เนื่องจากประเทศไทยยังไม่เคยมีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมาก่อน ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2556 ก็ถูกพับเก็บไว้ไม่ได้พิจารณาต่อ ในร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับการเสนอพร้อมชุดกฎหมายเศรษฐกิจดิจิทัลในคราวนี้จึงเหมือนเป็นการเสนอกฎหมายเข้ามาใหม่ ซึ่งเนื้อหาของร่างใหม่จะเน้นด้านความมั่นคงมากกว่าร่างเก่า ซึ่งในร่างใหม่นี้ก็ถูกตั้งข้อสังเกตว่าการบัญญัติใช้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลก็อาจขัดแย้งกับกฎหมายที่มีอยู่แล้ว เพราะโดยทั่วไปการบังคับใช้กฎหมายได้มีการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอยู่แล้วในกฎหมายหลายฉบับ เช่น พ.ร.บ. สถิติ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารทางราชการ พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ร.บ. การทวงถามหนี้ฯ พ.ร.บ. คุ้มครองสุขภาพแห่งชาติ เป็นต้น[47]

ในร่างใหม่ มาตรา 5 กำหนดว่า ““ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งทำให้สามารถระบุตัวตนบุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม” คำนิยามนี้เป็นคำนิยามที่สั้นแต่ครอบคลุมความหมายได้กว้างมากกว่าร่างพระราชบัญญัติคุ้มครอง

[47] ‘กฤษฎีกาสัมมนา กม.เศรษฐกิจดิจิทัล รับรื้อร่าง ครม.เพียบ นักวิชาการ-TDRI สวดยับ รบ.’, **ASTV ผู้จัดการออนไลน์,** 11 มีนาคม 2558, แหล่งที่มา http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9580000028852

ข้อมูลส่วนบุคคลปี พ.ศ. 2556 ที่กำหนดนิยามไว้เป็นข้อๆ เช่น การศึกษา หรือ ฐานะการเงิน และมาตรา 5 ยังกำหนดอีกว่า “สำนักงาน หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการ การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ” แต่มาตรา 7 วรรคสุดท้ายกลับกำหนดว่าให้สำนักงาน ปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยงานเลขานุการของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแห่งชาติ ซึ่งก็เท่ากับว่าให้สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติเข้ามาก้าวก่ายงานของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแห่งชาติ ซึ่งเป็นการขัดกับหลักผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interests) เพราะทำให้สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ ต้องเลือกระหว่างผลประโยชน์ของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแห่งชาติและผลประโยชน์ของสำนักงานฯ เอง[48] ยิ่งไปกว่านั้น มาตรา 7 ไม่ได้กำหนดว่าคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแห่งชาติมีสถานะเช่นไร อยู่ในส่วนราชการหรือหน่วยงานราชการใด

มาตรา 18 วรรค 2 ร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่ มีข้อความกำหนดให้ “กระทำการตามหน้าที่โดยสุจริต ย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่งและอาญา” ซึ่งข้อความนี้เป็นข้อความที่ผิดปกติวิสัยของการร่างพระราชบัญญัติโดยทั่วไป เพราะเป็นการยกเว้นให้การกระทำไม่เป็นความผิดล่วงหน้าทั้งที่การกระทำความผิดยังไม่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ควรกำหนดไว้เลยว่าไม่ว่าเป็นความรับผิดทั้งทางแพ่งและอาญา ไม่ต้องรับผิด ซึ่งมาตรานี้ควรต้องได้รับการแก้ไขหรือลบทิ้ง

มาตรา 22 กำหนดว่า “ในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบ...” ซึ่งข้อนี้เท่ากับเป็นการลิดรอนสิทธิ์ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของข้อมูลเพราะแค่แจ้งให้ทราบก็พอ ไม่ต้องขออนุญาตหรือความยินยอมใดๆ จากเจ้าของข้อมูลทั้งสิ้น นอกจากนั้นมาตรา 23 ยังกำหนดให้พนักงานสืบสวน สอบสวน และเจ้าพนักงานสถิติหรือสำรวจสำมะโนต่างๆ มีอำนาจในการเข้าตรวจค้น ยึดและอายัดทรัพย์สินไม่ต้องขออนุญาตและไม่ต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบก่อนตามมาตรา 22 ไม่ต้องออกหมายเตือน และไม่ต้องขออนุญาตต่อศาลก่อนด้วยซึ่งขัดกับหลักการตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง[49] เช่นเดียวกับที่มาตรา 41 กำหนดให้ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเต็มในการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดโดยไม่ต้องขออนุญาตจากศาลก่อน การบัญญัติกฎหมายเช่นนี้เท่ากับเป็นการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มากจนเกินไปจนกระทบต่อสิทธิ์ของประชาชนเจ้าของข้อมูล

ในร่างพระราชบัญญัติฉบับเดิมมีข้อยกเว้นไว้ 9 ประการที่จะไม่ถือว่าเป็นการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล และหนึ่งในนั้นก็คือ การยกเว้นให้กับการเสนอข่าวของสื่อมวลชนในรายงานข่าวที่เป็นประโยชน์ของประชาชน แต่ในร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่ ไม่มีข้อยกเว้นว่าการเสนอข่าวของสื่อมวลชน ไม่เป็นความผิด ร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่จึงละเมิดสิทธิและเสรีภาพในการรายงานข่าวของสื่อมวลชนอย่างรุนแรง เพราะ ”การเปิดเผยข้อมูลในขอบเขตของวิชาชีพหนังสือพิมพ์หรือการเขียนข่าวสื่อสารมวลชนโดยไม่ฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยเสรีภาพของสิ่งพิมพ์ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องกำหนดข้อยกเว้นให้กับสื่อมวลชน เนื่องจากสื่อมวลชนมีหน้าที่พิทักษ์

[48] ไพบูลย์ อมรภิญโญเกียรติ, ‘ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกฎหมายชุดเศรษฐกิจดิจิทัล’, สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

[49] ความเห็น กมธ.สภาปฏิรูปสื่อชำแหละกม.ดิจิทัลฯ“จนท.รัฐอำนาจล้น-ปชช.ถูกลิดรอนสิทธิ”, **สำนักข่าวอิศรา,** 8 เมษายน 2558, แหล่งที่มา http://www.isranews.org/isranews-article/item/37780-sapa_926.html

ผลประโยชน์ของประชาชน”[50] ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องบัญญัติข้อยกเว้นไว้เพื่อที่จะให้สื่อมวลชนปฏิบัติหน้าที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารตามจริงต่อประชาชนได้โดยไม่มีอุปสรรคจากร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่

มาตรา 36 และมาตรา 37 ได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลก็ได้ ไม่ต้องรอให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตเสียก่อน ยิ่งไปกว่านั้น หากการดำเนินการใดๆ นั้นทำให้สิทธิหรืออาจทำให้สิทธิของเจ้าของข้อมูลกระทบกระเทือน เจ้าของข้อมูลสามารถยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการได้ แต่เจ้าของข้อมูลก็คงทำได้เพียงยื่นคำร้องเท่านั้น ไม่ได้มีมาตราใดในร่างพระราชบัญญัตินี้ที่กำหนดต่อว่าหากยื่นคำร้องแล้วต้องทำอย่างไรต่อ เจ้าของข้อมูลจะอุทธรณ์คำสั่ง หรือทำประการอื่นใดเพื่อร้องเรียนได้หรือไม่ คณะกรรมการจึงมีอำนาจเต็มในการที่จะดำเนินการกับข้อมูลนั้น ซึ่งเรื่องนี้ขัดแย้งอย่างมากกับหลักกฎหมายปกครอง[51] ที่ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะและสามารถทบทวนคำสั่งทางปกครองได้[52]

3.2.4 ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ....

กฎหมายฉบับนี้มีปัญหามากที่สุดในบรรดาชุดกฎหมายดิจิทัล 10 ฉบับ เพราะกฎหมายฉบับนี้ส่งผลมากที่สุดต่อการเกิดหรือไม่เกิดเศรษฐกิจดิจิทัล ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้ชื่อว่าเป็นกฎหมายความมั่นคงฉบับหนึ่งด้วย หากจะวิเคราะห์บรรดามาตราที่มีปัญหาของร่างพระราชบัญญัตินี้ก็ต้องเริ่มที่มาตรา 3 ความหมายของความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

มาตรา 3 กำหนดว่า “ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์” หมายความว่า มาตรการและการดำเนินการที่กำหนดขึ้น เพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศให้สามารถปกป้อง ป้องกัน หรือรับมือกับสถานการณ์ด้านภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ส่งผลกระทบหรืออาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการให้บริการหรือการประยุกต์ใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โครงข่ายโทรคมนาคม หรือการให้บริการโดยปกติของดาวเทียม อันกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ซึ่งรวมถึงความมั่นคงทางการทหาร ความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

ปัญหาก็คือ คำว่า “ภัยคุกคาม” หมายความว่าอะไร เนื่องจากคนร่างพระราชบัญญัติต้องการใช้คำให้กว้างเพื่อครอบคลุมการกระทำที่เป็นภัยต่อความมั่นคง แต่เนื่องจากคำนี้ไม่มีการกำหนดความหมายที่แน่นอน เป็นดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ ถ้าหากเจ้าหน้าที่ใช้ดุลยพินิจในการเลือกได้ว่าอะไรใช่หรือไม่ใช่ภัยคุกคามโดยมีอคติ ประชาชนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตย่อมไม่ปลอดภัยจากการดำเนินการเพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ดังนั้นควรนิยามความหมายให้รัดกุมกว่านี้ หรือกำหนดมาตรการควบคุมการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ไม่ให้ส่งผลร้ายต่อประชาชน

ยิ่งไปกว่านั้น มาตรา 31 กำหนดว่าหากคณะกรรมการการความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (กปช.) มีมติแล้วว่าเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานใดของรัฐมีความผิดเพราะไม่ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามแนวทางของร่างพระราชบัญญัตินี้ ให้หัวหน้าสังกัด กระทรวง ทบวง กรมมีคำสั่งให้ผู้นั้นแก้ไข และถ้าหากไม่ปฏิบัติตามมติ

---

[50] ณัฐพล สุวรรณเจษฎา, ‘วิจารณ์ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.... ภาค 2’, **GotoKnow,** แหล่งที่มา https://www.gotoknow.org/posts/64031

[51] Myfriend, **‘กฎหมายปกครอง’,** แหล่งที่มา https://sites.google.com/site/myfriendlaw/kt-hmay-pkkhrxng

[52] ‘19 ประเด็นสำคัญที่เปลี่ยนแปลงในร่าง พ.ร.บ.คุ้มครอง Privacy (ฉบับความมั่นคงดิจิทัล)’, **iLaw,** 21 มกราคม 2558, แหล่งที่มา http://ilaw.or.th/node/3405

ของ กปช. อีก ให้ลงโทษทางวินัยแก่ต้นสังกัดและผู้กระทำผิดวินัย และถ้าหากการกระทำตามหน้าที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง ก็ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งทั้งหมดนี้ เจ้าหน้าที่ที่ถูกลงมติโดย กปช. ว่ากระทำความผิด ไม่สามารถโต้แย้งหรือคัดค้านคำสั่งนั้นได้เลย ซึ่งคำสั่งนั้นอาจจะขัดต่อกฎหมายก็ได้ ทำให้มาตรานี้ขัดต่อหลักกฎหมายปกครองเรื่องการทบทวนคำสั่ง

และมาตรา 34 ก็กำหนดว่า “ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ที่อาจกระทบต่อความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์ หรือความมั่นคงของประเทศ กปช.อาจสั่งให้หน่วยงานภาคเอกชนกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง และให้รายงานผลการปฏิบัติการต่อ กปช. ตามที่ กปช. ประกาศกำหนด” ซึ่งมาตรา 34 นี้เป็นปัญหาอย่างมากเพราะคำสั่งของ กปช.ไม่ต้องขออำนาจจากศาล ขาดการกลั่นกรองจากหน่วยงานยุติธรรม อีกทั้งคำว่า “จำเป็น” เป็นดุลยพินิจของ กปช.ที่อาจจะทำให้การดำเนินธุรกิจได้รับผลกระทบเพราะหากถูกสั่งให้หยุดดำเนินกิจการภาคธุรกิจจะเสียหายเป็นอย่างมาก มาตรานี้จึงส่งผลกระทบต่อการที่ประเทศไทยจะมีเศรษฐกิจดิจิทัลมากที่สุดจนอาจจะไม่มีนักลงทุนโดยเฉพาะนักลงทุนจากต่างชาติเข้ามาลงทุนผ่าน e-commerce ในประเทศไทย เพราะว่ากลัวดุลยพินิจในการออกคำสั่งของ กปช.

สุดท้าย มาตรา 35 (3) กำหนดให้อำนาจเจ้าหน้าที่ “เข้าถึงข้อมูลการติดต่อสื่อสาร ทั้งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์สื่อสารอิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอื่น เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงไซเบอร์ ภายใต้หลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด” ซึ่งมาตรา 35 นี้อันตรายมากเพราะให้อำนาจเจ้าหน้าที่สามารถเข้าถึงข้อมูลสื่อสารได้โดยไม่ต้องขอความยินยอม ไม่ต้องแจ้งให้ทราบ และไม่ต้องขออำนาจศาลหรือตุลาการก่อน ทำให้ภาคเอกชนอาจเกิดความหวาดกลัวที่จะลงทุนทำธุรกิจในประเทศไทยหากร่างพระราชบัญญัตินี้ผ่านสภาฯ ออกมาใช้บังคับ นอกจากนี้การที่มาตรา 35 (3) กำหนดให้เจ้าหน้าที่สามารถเข้าถึงข้อมูลการสื่อสารทั้งทาง “ไปรษณีย์” และ “โทรเลข” ซึ่งเป็นการสื่อสารที่ไม่ใช่การสื่อสารทางไซเบอร์ แสดงให้เห็นว่าผู้ร่างได้ร่างร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้อย่างรีบร้อนโดยคำนึงถึงความมั่นคงและความปลอดภัยในโลกไซเบอร์อย่างเดียว จนขาดความรอบคอบทำให้ร่างเนื้อหาผิด[53]

4 ข้อเสนอแนะ

มีข้อมูลที่ผู้เขียนอยากเสริมว่า ประเทศสหราชอาณาจักรก็มีกฎหมาย Digital Economy Act หรือพระราชบัญญัติเศรษฐกิจดิจิทัลเช่นกัน โดยพระราชบัญญัตินี้ให้ความสำคัญด้านการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ตโดยมีการกำหนดโทษและมาตรการเพื่อควบคุมช่องโทรทัศน์ แต่ร่างพระราชบัญญัติชุดเศรษฐกิจดิจิทัลของไทยทั้ง 10 ฉบับ กลับไม่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาบนอินเทอร์เน็ตเลย ทั้งที่ปัจจุบันมีปัญหาการดาวน์โหลดเพลงและหนังแบบผิดกฎหมาย อีกทั้งการซื้อสินค้าแบรนด์เนมปลอม การซื้อยาและสินค้าละเมิดสิทธิบัตรบนอินเทอร์เน็ตมากมาย แต่กลับยังไม่มีการบัญญัติมาตรการเฉพาะสำหรับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาออนไลน์ ดังนั้น ผู้เขียนขอเสนอให้มีกฎหมายที่คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในรูปแบบของดิจิทัลในร่างพระราชบัญญัติชุดเศรษฐกิจดิจิทัลนี้ด้วย

ด้านล่างคือข้อเสนอแนะสำหรับร่างพระราชบัญญัติทั้ง 6 ฉบับ ดังนี้

[53] ‘ความน่ากังวลบางประการต่อร่าง พ.ร.บ. ความมั่นคงไซเบอร์ฯ’, iLAW [Online], 20 มกราคม 2558, แหล่งที่มา http://ilaw.or.th/node/3404

4.1 ร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

1) การกำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการดิจิทัลฯ ควรละเอียดกว่าที่ร่างมานี้ อย่างน้อยก็ควรมีข้อห้ามว่าต้องเป็นบุคคลที่ไม่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองและสังกัดพรรคการเมือง ทั้งนี้เพื่อทำให้คณะกรรมการดิจิทัลฯ มีความเป็นกลางทางการเมืองมากที่สุด และไม่ถูกก้าวก่ายการทำงานโดยฝ่ายการเมือง

2) กำหนดเป้าหมายการทำงานของคณะกรรมการดิจิทัลฯ และสำนักงานส่งเสริมดิจิทัลฯ เพื่อใช้ในการประเมินการทำงาน

3) กำหนดให้ต้องมีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานของคณะกรรมการดิจิทัลฯ และสำนักงานส่งเสริมดิจิทัลฯ จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งรวมถึงเอกชนและประชาชน

4) กำหนดให้มีตัวแทนจากหลายองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนรวมถึงองค์กรไม่แสวงหากำไรต่างๆ เพื่อเข้ามาเป็นคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเพื่อสร้างความสมดุลโปร่งใสและเป็นกลางให้แก่คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

5) ตามมาตรา 19 ควรกำหนดมาตรการในการศึกษาวิจัยหัวข้อที่นำเสนอต่อหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนอย่างรอบคอบรัดกุมเพื่อกลั่นกรองนโยบายและแผนงานที่นำเสนออย่างดีที่สุด

6) คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมควรเป็นเพียงผู้ออกนโยบาย ให้ กสทช. เป็นเพียงผู้ควบคุมกฎระเบียบ คณะกรรมการฯ ไม่ควรแทรกแซงการทำงานของ กสทช.

7) คณะกรรมการหรือบอร์ดดิจิทัลแห่งชาติควรทำหน้าที่เพียงกำหนดเป้าหมายและนโยบายก็พอ ส่วนของการปฏิบัติให้ได้ตามเป้าหมายก็ให้เป็นหน้าที่ของผู้รับผิดชอบในระดับรองลงไป[54]

8) ควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายรวมทั้งข้อกำหนดในการดำเนินงานที่ชัดเจนให้กับกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเพื่อนำรายได้ไปบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุด

9) กำหนดให้เงินและทรัพย์สินของกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดิน และให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบความถูกต้องของการบริหารเงินกองทุน

10) กำหนดให้กองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมมีผู้จัดการกองทุนฯ และทำงานเต็มเวลาเหมือนข้าราชการทั่วไป เพื่อบริหารให้กองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเกิดประโยชน์สูงสุด

11) กำหนดให้กองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมไม่สามารถถือหุ้น เข้าเป็นหุ้นส่วนหรือเข้าร่วมทุนกับบุคคลอื่นได้

12) กำหนดให้ทรัพย์สินของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลอยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดี หรือลบ “มาตรา 42 ทรัพย์สินของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดี” ออกเสีย

[54] ‘กฤษฎีกาสัมมนา กม.เศรษฐกิจดิจิทัล รับร่อง ครม.เพียบ นักวิชาการ-TDRI สวดยับ รบ.’, **ASTV ผู้จัดการออนไลน์,** 11 มีนาคม 2558, แหล่งที่มา http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9580000028852

4.2 ร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

1) กำหนดให้มาตรา 4 บังคับว่ากรรมการของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ต้องไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองโดยสิ้นเชิง

2) ต้องมีการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ระหว่างคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้ออกนโยบาย และ กสทช. ผู้กำกับดูแลให้เป็นไปตามนโยบาย ซึ่งคณะกรรมการดิจิทัลฯ ไม่ควรมีอำนาจลงไปเกี่ยวข้องกับงานของ กสทช.[55] ทั้งนี้เพื่อความเป็นกลางและเป็นอิสระของ กสทช.

3) การร่างมาตรา 24 ควรกำหนดคำว่า “จัดสรรอย่างเพียงพอ” และ “มีประสิทธิภาพ” ในการจัดสรรคลื่นความถี่ แทนคำว่า “บริการสาธารณะ” ในร่างพระราชบัญญัติปัจจุบันของคณะกรรมการกฤษฎีกา

4) ให้ใช้หลักการประมูลเหมือนกันในการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ ทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น และการประกอบกิจการทางธุรกิจตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

5) ไม่ควรกำหนดให้มีค่าชดเชยสำหรับผู้ประกอบการที่ถูกเรียกคืนคลื่นเพื่อนำมาจัดสรรใหม่

4.3 ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

1) สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ หรือ สพธอ. ควรอยู่ภายใต้ พ.ร.บ. บริหารราชการแผ่นดิน เพื่อป้องกันการร่วมทุนกับเอกชน ทั้งนี้เพื่อความโปร่งใสและเป็นกลาง

2) ยกเลิกมาตรา 43/7 ที่กำหนดให้ทรัพย์สินของสำนักงาน ไม่อยู่ในความรับผิดของการบังคับคดีและมาตรการบังคับทางปกครอง

3) ยกเลิกมาตรา 43/4 ในร่างพระราชบัญญัติใหม่ โดยห้าม สพธอ. ร่วมลงทุนกับเอกชน หรือให้ลงทุนได้แต่กำหนดให้อยู่ภายใต้วงเงินและการควบคุมที่กำหนด

4) ให้เจ้าหน้าที่ขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก่อนทุกครั้งที่จะทำการตรวจค้น ยึด หรืออายัดเอกสารใดๆ

4.4 ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

1) ยกเลิกมาตรา 4 ในร่างพระราชบัญญัติฯ ใหม่ และให้ใช้ความในมาตรา 11 ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ดังเดิม เพื่อความรัดกุมในการลงโทษผู้กระทำความผิด

2) ยกเลิกมาตรา 6 ในร่างพระราชบัญญัติใหม่ และให้ใช้ความในมาตรา 14 ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ดังเดิม ทั้งนี้เพื่อให้ครอบคลุมลักษณะความผิดให้รัดกุม

[55] ‘อ่าน รวมข้อวิพากษ์ชุดกม.เศรษฐกิจดิจิทัล ร่างใหม่ ในเวทีกฤษฎีกา’, **THAINETIZEN NETWORK,** 15 มีนาคม 2558, แหล่งที่มา https://thainetizen.org/2015/03/digital-economy-bills-hearing/

3) แก้ไขมาตรา 10 ที่แก้ไขมาตรา 18 เดิม ให้มาตรา 18 ใหม่ วรรค 2 ให้พนักงานฝ่ายปกครอง, ตำรวจ, พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่น สืบสวน สอบสวน ค้น ฯลฯ ผู้ที่ “มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ากระทำผิด” ได้หลังจากที่ขออนุญาตและกลั่นกรองคำสั่งจากศาลและกระบวนการยุติธรรม

4.5 ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....

1) ยกเลิกมาตรา 7 วรรคสุดท้ายในร่างพระราชบัญญัติฯใหม่ เพื่อไม่ให้สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติเข้ามาก้าวก่ายงานของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแห่งชาติ เพื่อหลีกเลี่ยงการขัดกันของผลประโยชน์ตามหลักผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest)

2) ยกเลิกมาตรา 18 วรรค 2 ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฉบับเศรษฐกิจดิจิทัล ที่กำหนดให้ “การกระทำการตามหน้าที่โดยสุจริต ย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่งและอาญา” เพื่อให้เป็นไปตามปกติวิสัยของกฎหมายที่ไม่บัญญัติยกเว้นความผิดไว้ล่วงหน้า แต่ให้เป็นหน้าที่ของศาลที่จะเป็นผู้วินิจฉัยว่าเจ้าพนักงานสมควรได้รับโทษหรือไม่

3) แก้ไขมาตรา 22 เป็น “ในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะต้อง**ขอความยินยอม**จากเจ้าของข้อมูลก่อนทุกครั้ง...” เพื่อแก้ปัญหาในการลิดรอนสิทธิ์ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของข้อมูล

4) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก่อนทุกครั้งที่จะทำการตรวจค้น ยึด อายัด หรือเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามหลักสากล พนักงานสืบสวน สอบสวน และเจ้าพนักงานสถิติหรือสำรวจสำมะโนต่างๆที่มีอำนาจในการเข้าตรวจค้น ยึดและอายัดทรัพย์สิน**ต้องขออนุญาตจากศาลหรือต้องแจ้ง**ให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบก่อนดำเนินการทุกครั้ง

5) เพิ่มข้อยกเว้นให้กับการเสนอข่าวของสื่อมวลชนในรายงานข่าวที่เป็นประโยชน์ของประชาชน **ให้ไม่ถือเป็นความผิด**ต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

6) แก้ไขมาตรา 36 ว่า**ห้ามมิให้**เจ้าพนักงานดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล **เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งอนุญาต**

7) แก้ไขมาตรา 37 ว่าเจ้าของข้อมูลสามารถ **อุทธรณ์คำสั่ง หรือทำประการอื่นใดเพื่อร้องเรียนคำสั่ง**ของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแห่งชาติก็ได้ ภายใน.... วันนับแต่ได้รับคำสั่ง

4.6 ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ....

1) กำหนดคำนิยามของ “ภัยคุกคาม” ในมาตรา 3 เพื่อความชัดเจนในการพิจารณา ตัดสินและลงโทษผู้กระทำผิด

2) มาตรา 31 แก้ไขให้เจ้าหน้าที่ที่ถูกลงมติโดย กปช.ว่ากระทำความผิด **สามารถโต้แย้งหรือคัดค้าน**คำสั่งนั้นได้

3) ยกเลิกมาตรา 34 เพราะคำสั่งของ กปช.ที่ไม่ต้องขออำนาจจากศาลในการสั่งให้ผู้ประกอบการกระทำการใดหรืองดเว้นกระทำการใด

โดยอาจจะขาดทุนได้ เป็นการขัดแย้งกับการเปลี่ยนเป็นเศรษฐกิจดิจิทัล

4) เปลี่ยนมาตรา 35 (3) เป็น "... **ไม่สามารถ** เข้าถึงข้อมูลการติดต่อสื่อสาร โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์สื่อสารอิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นได้ **หากไม่ได้ขออนุญาตจากศาลก่อน** เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงไซเบอร์ และการรักษาสิทธิของประชาชน ภายใต้หลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด"

5 บทสรุป

เศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) คือเศรษฐกิจที่อาศัยเทคโนโลยีเพื่อทำการการติดต่อสื่อสาร ทำธุรกิจ ส่งผ่านข้อมูลความรู้ และอื่นๆ เพื่อความเป็นไปของเศรษฐกิจและสังคม การที่มีนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัลขึ้นมา นับว่าเป็นการมองการณ์ไกลที่เล็งเห็นว่าต่อไปเทคโนโลยีสารสนเทศจะถูกใช้เป็นหลักในการดำเนินเศรษฐกิจไร้พรมแดนซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์เป็นอย่างมาก แนวทางทั้ง 5 ประการที่วางโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้เกิดเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศไทยนั้น นับเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลที่ยั่งยืน และต่อการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน อีกทั้งเพื่อดึงดูดนักลงทุนจากทั่วโลก หากแต่ว่าหลักทั้ง 5 ประการจะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อผู้ปฏิบัติงานดำเนินการโดยใช้ความสามารถและความซื่อสัตย์สุจริตลงมือทำงานอย่างเข้มแข็งจริงจัง

ปัญหาคือ ในช่วงสร้าง Soft Infrastructure โดยการออกกฎหมายชุดเศรษฐกิจดิจิทัล ทีมร่างพระราชบัญญัติก็เร่งรีบในการร่างจนเกิดข้อผิดพลาดขึ้นมากมายดังที่วิเคราะห์ไว้ข้างต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลิดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชน ทั้งการยึด อายัดเอกสารหรือข้อมูลโดยไม่ต้องขอความยินยอม หรือการให้เจ้าหน้าที่เข้าถึงข้อมูลการติดต่อสื่อสาร ทั้งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์สื่อสารอิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงไซเบอร์ โดยไม่ต้องขออนุญาตต่อเจ้าของข้อมูลหรือไม่ต้องร้องขอต่อศาลก่อน ยังไม่นับรวมที่การส่งโทรเลขได้ถูกยกเลิกไปแล้วแต่กลับมาอยู่ในร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และการที่สื่อสารมวลชนรายงานข่าวอย่างเป็นธรรมเพื่อประโยชน์ของมวลชนก็ไม่ได้รับข้อยกเว้นให้ไม่ผิดกฎหมาย ซึ่งการร่างพระราชบัญญัติชุดเศรษฐกิจดิจิทัลควรคำนึงถึงหลักการดำเนินเศรษฐกิจและความถูกต้องโดยเห็นประโยชน์ของประชาชนมาก่อน

โดยรวมแล้ว ผู้เขียนเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติชุดเศรษฐกิจดิจิทัลมิได้ถูกร่างขึ้นมาเพื่อให้เกิดเศรษฐกิจดิจิทัลหรือความมั่นคงปลอดภัยของระบบไซเบอร์ แต่กลับเป็นการร่างพระราชบัญญัติโดยคำนึงถึงแต่ความมั่นคงของประเทศและอำนาจของรัฐ การจะก้าวสู่เศรษฐกิจดิจิทัล ผู้ประกอบการก็ควรสามารถที่จะประกอบธุรกิจได้โดยเสรี ไม่ต้องหวาดหวั่นต่อกฎหมายที่เน้นด้านความมั่นคงมากจนเกินไป นอกจากนั้น ควรเพิ่มกฎหมายที่คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาบนโลกไซเบอร์ไว้ในกฎหมายชุดเศรษฐกิจดิจิทัลด้วยเช่นเดียวกับกฎหมายของประเทศสหราชอาณาจักร ทั้งนี้เพื่อความมั่นใจของนักลงทุนจากต่างชาติ

และผู้เขียนขอฝากไว้อีกว่า การมีเศรษฐกิจดิจิทัลควรจะมีการควบคุมคุณธรรม จริยธรรม และมโนธรรมของประชาชนไปพร้อมกันด้วย ในสังคมก้มหน้าที่พ่อแม่ลูกอยู่ด้วยกันแต่ยิ่งกลับกลายเป็นว่าเข้าใจกันน้อยลงทุกที ผู้คนสนใจเรื่องไกลตัวเช่นเรื่องการแบ่งสีแบ่งฝ่ายทางการเมืองมากกว่าความรู้สึกของคนใกล้ตัว ซึ่งจากการวิจัยของประเทศไต้หวันพบว่า การเสพเทคโนโลยี

มากเกินไปอาจทำให้สมาธิสั้นและอาจนำไปสู่ภาวะซึมเศร้า นอกจากนั้นการอยู่กับอินทอร์เน็ตมากก็จะทำให้ทักษะทางด้านสังคมลดลง[56] ผู้เขียนเห็นว่ารัฐบาลควรจะมีนโยบายด้านสังคมควบคู่ไปกับนโยบายด้านเศรษฐกิจดิจิทัลด้วย โดยอาจจะออกกฎหมายเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมบนโลกออนไลน์ และมีการส่งเสริมกิจกรรมร่วมกันทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

[56] 'การติดอินเทอร์เน็ตทำให้เกิดสมาธิสั้นและภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่น', Tiny Zone – เว็บสาระและบันเทิงเพื่อเยาวชน [Online], แหล่งที่มา http://www.tinyzone.tv/HealthDetail.aspx?ctpostid=3132 (เข้าชมเมื่อ 20 เมษายน พ.ศ. 2558)

บรรณานุกรม

กฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ภาษาอังกฤษ

10. New Digital Economy. Infocomm Development Authority of Singapore – Singapore Government (IDA). Available at http://www.ida.gov.sg/~/media/Files/Infocomm%20Landscape/Technology/TechnologyRoadmap/NewDigitalEconomy.pdf

Bill Imlah. (2 September 2013). the Concept of a 'Digital Economy. Oxford Digital Economy Collaboration Group. Available from http://odec.org.uk/the-concept-of-a-digital-economy/

Digital Economy: Report of the 2012 RCUK Digital Economy Impact Review Panel. Research Councils UK. Available at http://www.rcuk.ac.uk/RCUK-prod/assets/documents/documents/RCUKDEconReport.pdf

Don Tapscott. The Digital Economy (1997) Promise and Peril In The Age of Networked Intelligence. Available at http://dontapscott.com/books/the-digital-economy/

Rupali Babu. Review of The Digital Economy: Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence By Don Tapscott. Available at http://http-server.carleton.ca/~aramirez/5401/BookReviews/Babu.pdf

ภาษาไทย

กฤษฎีกาสัมมนา กม.เศรษฐกิจดิจิทัล รับรื้อร่าง ครม.เพียบ นักวิชาการ-TDRI สวดยับ รบ. ASTV ผู้จัดการออนไลน์.แหล่งที่มา http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9580000028852 สืบค้นเมื่อ 11 มีนาคม 2558.

การติดอินเทอร์เน็ตทำให้เกิดสมาธิสั้นและภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่น. Tiny Zone – เว็บสาระและบันเทิงเพื่อเยาวชน.แหล่งที่มา http://www.tinyzone.tv/HealthDetail.aspx?ctpostid=3132

คณะกรรมาธิการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ. รายงานผลการพิจารณาศึกษากฎหมายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. สำนักงานกรรมาธิการ 1 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, แหล่งที่มา https://edoc.parliament.go.th/Meeting/MeetingViewer.aspx?id=215

ความน่ากังวลบางประการต่อร่าง พ.ร.บ. ความมั่นคงไซเบอร์ฯ. iLAW. แหล่งที่มา http://ilaw.or.th/node/3404 สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2558.

ความเห็น กมธ. สภาปฏิรูปสื่อชำแหละกม.ดิจิทัลฯ “จนท.รัฐอำนาจล้น-ปชช.ถูกลิดรอนสิทธิ”” สำนักข่าวอิศรา. แหล่งที่มา http://www.isranews.org/isranews-article/item/37780-sapa_926.html สืบค้นเมื่อ 8 เมษายน 2558.

ความเห็นของนายไพบูลย์ อมรภิญโญเกียรติ. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เครือข่ายภาคประชาสังคม แถลงต้านร่าง พ.ร.บ. ดิจิทัลชุดใหม่ ไม่ส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างที่อ้าง. blognone: tech news that’s worth. แหล่งที่มา https://www.blognone.com/node/64744 สืบค้นเมื่อ 14 มกราคม 2558.

ณัฐพล สุวรรณเจษฎา. วิจารณ์ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.... ภาค 2. GotoKnow. แหล่งที่มา https://www.gotoknow.org/posts/64031

ดร. วราภรณ์ สามโกเศส. Digital Economy. กรุงเทพธุรกิจ. แหล่งที่มา http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/606458 สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2557.

ตั้งทีมพิเศษยกร่าง กม. Digital Economy ใหม่. ASTV ผู้จัดการออนไลน์. แหล่งที่มา http://www.manager.co.th/CyberBiz/ViewNews.aspx?NewsID=9580000008909 สืบค้นเมื่อ 23 มกราคม 2558.

นโยบายดิจิตัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Digital Economy). กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. แหล่งที่มา http://www.mict.go.th/view/1/Digital%20Economy

บทบรรณาธิการ. ส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลต้องมาพร้อมความเชื่อมั่น. กรุงเทพธุรกิจ. แหล่งที่มา http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/634225 สืบค้นเมื่อ 9 เมษายน 2558.

แผนบันได 6 ขั้น ‘Digital Economy’(Cyber Weekend). ASTV ผู้จัดการ. แหล่งที่มา http://www.manager.co.th/Cyberbiz/ViewNews.aspx?NewsID=9580000006011 สืบค้นเมื่อ 17 มกราคม 2558.

พื้นฐานระบบสัญญาณดิจิทัล (Basics of Digital Signal Processing). กรมประชาสัมพันธ์. แหล่งที่มา http://www.prd.go.th/main.php?filename=index_2015

ไพบูลย์ อมรภิญโญเกียรติ. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกฎหมายชุดเศรษฐกิจดิจิทัล. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ร่างพระราชบัญญัติที่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. แหล่งที่มา http://www.krisdika.go.th/wps/portal/general/!ut/p/c5/04_SB8K8xLLM9MSSzPy8xBz9CP0os3g_A2czQ0cTQ89AvwAzA08T9-AQT2MfAwtPE6B8JE55d18TArr9PPJzU_ULciPKAdvDREY!/dl3/d3/L0lDU0lKSWdra2trIS9JSFJBQUlpQ2dBek15cXhtLzRCRWo4bzBGbEdpdC1iWHV3RUEhLzdfTjBDNjFBNDFJMkpPMDBJVVBTQk41QTJHVTAvc2Euc3BmX0FjdGlvbkxpc3RlbmVy/?PC_7_N0C61A41I2JO00IUPSBN5A2GU0_spf_strutsAction=!2flistenBackFirst.do

19 ประเด็นสำคัญที่เปลี่ยนแปลงในร่าง พ.ร.บ. คุ้มครอง Privacy (ฉบับความมั่นคงดิจิทัล). iLaw. แหล่งที่มา http://ilaw.or.th/node/3405 สืบค้นเมื่อ 21 มกราคม 2558.

“หม่อมอุ๋ย” ชี้ Digital Economy จะสำเร็จต้องปฏิรูป 5 ด้าน. ASTV ผู้จัดการ. แหล่งที่มา http://www.manager.co.th/Cyberbiz/ViewNews.aspx?NewsID=9570000130924 สืบค้นเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2557.

อัพเดตร่าง “กฎหมายดิจิทัล” “กฤษฎีกา” ย้ำยึดหลักสมดุล. ประชาชาติธุรกิจ. แหล่งที่มา http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1426485999 สืบค้นเมื่อ 16 มีนาคม 2558.

อ่าน รวมข้อวิพากษ์ชุดกม.เศรษฐกิจดิจิทัล ร่างใหม่ ในเวทีกฤษฎีกา. THAINETIZEN NETWORK. แหล่งที่มา https://thainetizen.org/2015/03/digital-economy-bills-hearing/ สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2558.

Citizen ThaiPBS.คณะทำงานสื่อเพื่อการปฏิรูป ยื่นกฤษฎีกาชะลอเสนอกฎหมายเศรษฐกิจดิจิทัล. นักข่าวพลเมือง. แหล่งที่มา http://www.citizenthaipbs.net/node/5118 สืบค้นเมื่อ 2 เมษายน 2558.

Digital Economy : รู้ทัน เข้าใจ และนำไปใช้. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. แหล่งที่มา http://www.most.go.th/main/index.php/product/sciencetalk/4054-digital-economy-.html

ETDA ครบ 3 ปี พร้อมปลดล็อกเศรษฐกิจสู่ยุค Digital Economy หม่อมอุ๋ยย้ำทุกฝ่ายต้องไม่มีกำแพง Soft Infra ในมือ ETDA คือ 1 ภารกิจที่ต้องผลักดัน. สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็คทรอนิกส์ (สพธอ.). แหล่งที่มา https://www.etda.or.th/content/etda-3-years-digital-economy.html สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2557.